

ლიტერატურული განმეობა

№5 (165) 11 - 24 მარტი 2016

გამოცემის თარიღი 2016 წლის 1 მარტი, არასკორპიონი

ფასი 80 ლარი

პატა ნაცვლიშვილი სელფები

ხუთი ულელთანაბეჭდი

1972

ვერც გავიგე, ეს თინები როგორ უცებ გაოცდა!
თვრამეტიც და ცხრამეტიც და თვითონ ოციც გაოცდა!

ჩემი ვარცლი გემად იქცა და იმ სრუტეს გამოცდა.
გემის გამოც, გემის გამოც, თუნდაც გამის გამოც და...
ვერ დავიცდი, აღარ მინდა მე ასაკის გამოც და.
როგორ უნდა ჩავაბარო ეს ამდენი გამოცდა!

დროა, გამოვსივრცედროვდე — ჩემი წლები გაოცდა!
მეც გავოცდი, შენც გაოცდი, თვითონ ოციც გაოცდა!

1982

ოცდაათი წელია, აღარაფერს არ ცვლი,
უფერული დღეების კრიალოსანს მარცვლი.

ვერ დატყობს ვერაფერს კედელს შეყრაცერცის,
ვერ განაწყობს საომრად ვერც შენა და ვერც ვის!

ლომის ფაფარს არა და, ლომის პარიკს ვარცხნი,
მარჯვნივ წასვლა რო გინდა, წაბიჯს აღგამ მარცხნივ,

შენს გაგლეჯას ლამობენ, წრეში დგახარ ცარცის,
არ გპირდება არაფერს არც ესა და არც ის!

მერამდენე წელია, ცვლი და მაინც ვერ ცვლი!
ლაყუჩები აგესა, გაგიმაგრდა ქერცლი.

კარგად იცი, რაც არის ქიცმაცურიც, ქიციც,
თუმცა ბოლო გაკვირვებს, სიტყვაც გნამს და ფიციც!

ქორს წინილი მიაქვს და წილი მიაქვს არწივს.
წყალს არავინ არ გისხამს, არც ცხელსა და არც ცივს.

გაფაციცებული ხარ, კვრალა დარჩა კინწის,
დროს ვერ დაიმორჩილებ, იქნებ სცადო სივრცის...

გაეცლები ყველაფერს, დადგა უამი გაცლის,
დრო არაფერს არ გაცლის, ფეხქვეშ მინას გაცლის.

დაე, დარჩეთ იუდებს ოცდაათი ვერცხლი!
შენ მოიყვან გაზაფხულს ერთადერთი მერცხლით.

სად მართალი ვიდოდნენ, იმ ბილიკზე შენც ვლი,
წარსულს — ვერა! მომავალს, როგორც გინდა, შეცვლი!

1992

ესეც ჩემი ორმოცი,
ჩემი პანაშვილი,
გავლილია ცხოვრება
შმაგი, არა მშვიდი...
დაბერილი აფრები,
მოზიდული მშვილდი,
შვინდისფერი ჭერამი,
ჭერმისფერი შვინდი...
შვიდი წევრი სუფრასთან —
შვიდი, შვიდი, შვიდი!

2002

როგორ წამომეპარა ჩემი ორმოცდაათი!

დღეებს უამინდოებს ღამესავით გაათევ...
სცილასა და ქარიბდას შორის ფრთას ვერ გაატევ.

ხურჯინსა და ზურგჩანთას უგზო-უკვლოდ დაათრევ,
ადრე სხვები გათრობდნენ, ახლა თვითონ დაათვრე,
ადრე სხვები გართობდნენ, ახლა თვითონ გაართე,
ძაფს დაართავს მოირა, შენ ნერვები დაართე.

ორი ორმოს დასატევს ერთ ორმოში დაატევ,
მთელი ათი წელია თათს ილოკაციას დაათვი.

როგორ წამომეპარა ჩემი ორმოცდაათი!

2012

სამოცი წელი, როგორც საპრიზო ან საჯარიმო სამოცი ქულა,
ერთ მხარეს წიგნი სიბრძნე-სიცრუის, მეორე მხარეს — სამოციქულო.
ერთი ნინი და ერთი თეონა, ორი კრავაი, სამი ცოქალი...
სამოცი წელი, ვით მოგებული ან წაგებული სამოცი ქულა!

/V-V

ზაალ
სამადაშვილი

იოჰან
ვოლფგანგ გოეთე

აკა
მორჩილაძე

ლელა
კოდალაშვილი

მაკა
ლდოკონენი

კალამს
მიღევებით
დახორილები

ორი
სცენა
„ფასტიდან“

სუმბუქი
საგაზეთო
სერიალი

ქალაქთა
ლიტერატურული
პერსონაჟები

ზღაპარი,
როგორც
სინამდვილე

II-III

VIII-IX

X-XI

XIV

XV

***

ვისგან მოვისმინე ეს ამბავი, „რიჟა“ ვანოსაცან, ბიძად რომ მერგბოდა და მაგრად ხატავდა, თუ მამაჩემისგან — აღარ მახსოვრა.

მომზდარა სასწაული, მათ თანატოლსა და ძმაკაცს, არ ვიცი — საგარეჯოელს, არ ვიცი — ხაშმელს, მანქანა მოუგია ლატარეაში — „პობედა“, აი, ისეთი, კინოფილმ „აბეზარა“-ში ლეილა აბაშიძე რომ დაასრიალებს, ტენტიანი, გადასახდელი სახურავით. მისწრებაა ასეთი ავტომობილი ზაფხულის ხვატში — მიპქრისარ და ქროლებით წარმოქმნილ ნიავი გაგრილებს კოხტად.

ხომ უნდა დაესველებინათ „ილბლის საჩუქარი“? ამდგარან, უფრო სწორად, ჩამსხდარან ახლადმოგებულ მანქანაში და გასულან იურის პირას. საბარეულიდან ამოუღიათ ლვინო „ბაჩონკით“ — პატარა, სახელურიანი კასრით, მოხარშული დედალი, პური, ყველი, კიტრი, პამიდორი, გაუშლიათ სუფრა ქვებზე და დაუწყიათ სმატრუსებ-მასურიანებს.

იტყოდნენ სადღეგრძელოს, ილაპარაკებდნენ, გახურდებოდნენ, შეცვალდებოდნენ მდინარეში და გაფუნით, წაიღებდა და დინება, ამოუცებოდნენ უკან ღონიერი „მკლაურით“. ცოტა მოშორებით მოუწევდათ წყლიდან ამოსვლა და სულ „უპ-უპ“-ის ძახილით — რაც წვეტიან და მზით გავარვარებულ ქვებზე დაბიჯებით იყო გამოწვეული — უბრუნდებოდნენ სუფრას. და ასე, შებინდებამდე...

„ბაჩონკა“ რომ გამოუციათ და შინ წამოსვლა გადაუწყვეტიათ, ვანო მიამზუდარა, მე უნდა დავჯდე საჭესთან. შენანა, ბიჯოო, ტარება რომ არ იციო? უთქვამს მამაჩემსაც და „პობედის“ პატრონსაც. ვინაო, მეო? მე არ ვიციო? გაჩვენებთ ეხლაო. ჩამჯდარან, ჩაურთავს ძრავა. მოდიოთ, დაეყარენით, უყურეთ, როგორ უნდა ტარებაო. გადახრილა საჭისენ, მიუჭრია გაზისოთვის ფეხი და იმის მაგივრად, რომ ზევით, გზისკენ წასულიყვნენ, უკან დაძრულან, თანაც სწრაფად. თვალის დახამსამება და ხმის ამოღება ვერ მოუსწრიათ, ისე ალმოჩენილან ივრის ტალღებში. შემოსულა წყალი ყველა ღრიგოდან და ლამის სავარღებამდე აუღნევია. ეხლა კი „ჩაუგდა ნინაში“ და აუბლულებია, მაგრამ რა აუბლულებია ძრავა, თუმცა უშედეგოდ. უტრალიათ და უტრალიათ ბორბლებს ერთ ადგილას — ლამით დაფუარულ კენჭებზე. ასეთ ვითარებებში, როგორც ხდება ხოლმე, გინებით და ვანო ძიას დატუშვით დაუწყიათ, მერე კი, როცა მიმხდარან, რომ სხვათა დაუხმარებლად „პობედას“ მდინარიდან ვერ ამოიყვანდნენ, გულიანი სიცილი ატყოდომიათ. თავად დამნაშავეს უთქვამს — მანქანის „დასველება“ თუ გინდოდათ, ეგ არის! აპა, ღვინის ყლურნვა ყელის გასველება გახლავთ, სხვა არაფერიო...

იყრის პირას ახარხარებული ახალგაზრდა კაცები, მე მგონი, რაღაცით ჰგავანან სტეინბერის „ტორტილა ფლეტის“ გმირებს... ან იქნება ვცდები და სულაც არ არის ასე...

***

„იმ დროს, როცა გერმანიის სათავეში ფიურერი ადოლფ ჰიტლერი მოვიდა, მიუნკენში ცხვირობდა ვინმე კარლ ლევი, თოჯინების ფაბრიკის მფლობელი, თვისის საქმიანობიდან გამომდინარე ხასიათინი, მომავლის მოიმდევ კაცი, რომელსაც კაცობრიობის კეთებლინერების, კარგი სისტემა და დემოკრატიის სჯეროდა და გულობრივის მყიდვი გამოირჩეოდა ახალი კანცლერის მყიდვიალი ახალი ახალი კანცლერის მყიდვიალი გამონათქვამები, რადგან სწამდა, რომ განსჯის უნარი, ზომიერების და სამართლიანობის გრძნობა უფრო ორგანულია ადამიინისთვის და სულ მალე გაიმარჯვებს ნუთიერ გატაცებებზე.“

ასე ინყება ფრანგი მწერლის — რომენ გარის — მოთხოვბა „ჰუმანისტი“, შეტანილი კრებულში — „სიკედილთან შესახვედრად ჩიტები პერუში მიფრინავენ“.

ამ გრძელ წინადადებაში ყველაზე მნიშვნელოვანი შემდეგი მგონია — „გულთან ახლოს არ მიპქონდა.“ გულთან ახლოს მიტანაა საქმე. უამისოდ ხალისაც ემუქრება საფრთხე, მომავლის მედასაც და რჩმენასაც კაცობრიობის კეთილგონობის შესახებ.

ზაალ სამადაშვილი

პალას გილავანით დანირილები

***

შავთავსაფრიან, გაეუცულ პალტოიან ბებოს კალთაში უზის შვიდი-რვა წლის ბიჭუნა, რომელსაც შინნაქსოვი თეთრი ქუდი ახურავს და დალიანდაგებული, სახელოებდა მოკლებული ქურთუე აცეია. მას გადაშლილი რვეული უდევს მუხლებზე და კარგი კალიგრაფიით ჩანიკინებულ სტრიქონებს ჩასცერის. ლათინური ასოებია, სავარაუდოდ, უფროსის, მასნავლებლის დანერილი. ბებო, შვილიშვილზე გაცილებით ფერმერთალი, მეუბნება — ნიჭიერი ბავშვია, ყველა საგანს კარგად სწავლობს, ინგლისურს მეცადინეობს ეხლა, ყველაფერს ვაკეთებ, რომ არ ჩამომირჩესო...

განსაუთორებულს არაფერს ვყვები, ჩვეულებრივი ამბავია თითქოს. რომელი ბებო არ ამბობს ასეთ რამეს თავის შვილიზე, რომ არა ჩარი გარემოება — ამ სიტყვებს ვისმენ მეტროს გადასასვლელში და ეს კალი მოწყალებას ითხოვს...

გარტო სიბრალული არ მიმკვება საბურთალოს ხაზისენ მიმავალს. პატივისცმითაც ვიმსტყვალები მოწყალების მთხოვნელის მიმართ, რადგან პატარა ადამიანისთვის „ყველაფრის კეთებაში“, როცა სხვა გამოსავალი აღარ გრჩება — ხელის გაწვდენაც შედის!

***

მისგან ვიგებდი:

რომ მუსიკოსები როკ-ფესტივალებზე იყრიბებოდნენ და გამორჩეული შეერება 1969 წელს გამოუვიდათ, უყდასტოებად მომილი მილით დაშორებულ უკიდევანი ველზე...

რომ ყველაზე უეკთ ჯონ სტარჯესის „შესანიშან შევიღებულში“ არ იყო ასხელი კარგი ბიჭების ბრძოლა ცუდი ბიჭების წინააღმდეგ... და ნეორეგალისტურად წოდებული კინოს გმირები — ბიჭუნები მოკლე შარვლებსა და ძევე ბალტიებში, თავისთ გაცრეცილ, წერეგაუპარსაც მამებთან ერთად, კრისა და ბერნარდო ორეილიზე არასაკლებით თავდადებით ეპროდნენ მათ ირგვლივ გამეფებულ უსამართლობასა და სილარიბებს...

რომ ჰეკლერი ფინის შთამომავალი ჰყავდა, ერთობ გულახდილი და მგრძნობიარე ყმანვილი — ჰელდენ კოლფილი, რომლის თავგადასავალი მარკ ტევენის თანამემამულეს, მწერალ სელინჯერს ჰერნიდა აღნერილი და მის მონათხოვის უცნების უფრო კარგი სახელი — „თამაში ჭვავის ყანაში“ — ერქვა.

ის ჩემგან ისმენდა ამბებს:

ერთ „ჩუღურეთელზე“, ჩაცმაზე, იმდორინდელი უანგონით — „გაზმანვაზე“ რომ გილდებოდა, ნაირ-ნაირი პერანგებით, პიჯავებით და შარვლებით თავდადებით ეპროდნენ მათ ირგვლივ გამეფებულ უსამართლობასა და სილარიბებს.

გადაღებული ფოტო რომ ჰერნდა გაერული, აქადა, გასაქურდად თუ შემოვიდა ვინმე, ამ ფოტოს დანახვამ გადააფიქრებინოს ეგებო...

ერთ „ოქროსუბნებზე“, ნაცვალსახელებით რომ უყვარდა ლაპარაკი და ქუეის სნავლების მიზნით ვილაცისტოვის სილის განვინას თუ მუშტის დაჯახებას ასე ხსნიდა — „მე მას ვუთხარი, რომ ის სწორად არ იქცეოდა, მაგრამ მან ეს ვერ გაიგო და მე იძულებული გახტდი, დამესაჯა იგა!“

ერთ „პლეხანველებზე“, ნაპოლეონ ბონაპარტის თაყვანის მდცემებზე, მთანმინდელებათან ცალი ხელით რომ იჩსუბა, იმაზე მეტი რომ მოხვდა, ვიდრე უნდა მოხვედროდა და ვყველივე ეს მიმის გამო, რომ დიდი წვალებით ნაშვინი მანვრედის ტრიმი იღლილიდან, სადაც ამოჩილი ჰერნდა, არ გამოილო, ქამარშიც კი არ ჩაიდო სუპერიანი მინდოლილი, თავქვეშ ხელებამოდებული ბიბებით...

რომ „პლეხანველებზე“, ნაპოლეონ ბიბების თავის გადაღების მიზნით და მოხიბლარა ძნელი საქმეა? იგი თავისისავად მოხიბლულია და ეშმაკის მანქანა და თავდასხმები აღარ კი სჭირდება.“

რამდენი გაფანტული სულა ირგვლივ — არც ისე ცოტა, ბევრიც კი ვერც მეტ ვიტყვი, რომ არათ ამბობით რა მიმდევა ამბავია თითქოს. რომელი ბებო არ ამბობს ასეთ რამეს თავის შემობლულია და ეშმაკის მანქანა და თავდასხმები აღარ კი სჭირდება.“

რამდენი გაფანტული სულა ირგვლივ — არც ისე ცოტა, ბევრიც კი ვერც მეტ ვიტყვი, რომ არათ ამბობით რა მიმდევა ამბავია თითქოს. რომელი ბებო არა ამბობს ასეთ რამეს თავის შემობლულია და ეშმაკის მანქანა და თავდასხმები აღარ კი სჭირდება?

ჩემი სიტარი ესტაცეტასავით ხომ არ გადავეცი ბიბების მისგანც, მისგანც ხომ არ გადავეცი განმეორების მიზნით ზარველი და განვინადონ მანვრედის ტრიმი იკავებით აღარ გადავეცი განმეორების მიზნით ზარველი და განვინადონ მანვრედის ტრიმი იკავებით აღარ გადავეცი განმეორების მიზნით ზარველი და განვინადონ მანვრედის ტრიმ

თავის მომავალს და არ აკლდება არცერთ კონცერტს, რომელსაც ვალერი კოჩაროვი და მისი მეგობრები მართავენ ქალაქის გარეუბნების ნახევრადდანგრეულ კლუბებში.

ეს ჩემი ცხოვრების ის პერიოდია, როცა ორ არათანაბარ ნაწილად ვარ გახლეჩილი. მოზრდილი ნაწილი კითხვისკენ, მათემატიკის შესწავლისკენ, ჭკვიან ხალხთან ურთიერთობისკენ მიბიძგებს. მცირე ნანილი, რომელიც არც ისე სუსტია მისჩრაფებებისა და სურვილების თვალსაზრისით — ფათერაკებისკენ, რაც მხოლოდ და მხოლოდ ქუჩას უკავშირდება და არა იკარის გადაცურვას ტყვით — ჰეირდალივით, ანდა ჰიმალაების რომელიმე რეართასაზო — ჟამარტომრტო ასელას — რანწოლდ მესნერივით. გამორჩეული ადამიანები ქუჩაშიც მეგულება და არაერთი ლეგენდა ვიცი მათი სიმამაცის, შეურიგებლობისა და შეუმცდარის შესახებ. საკუთარი თავი თმაჩამოზრდილი უფრო მომწონს, მაგრამ დამეფარება თუ არა კეფა და უყრები, მაშინვე საპარიკმახეროში გავრბიარ და ლამის ვიხორტრავ. ვნადიორბ წიგნებზე, იმ დროს ქნელად მოსაპოვებლებზე — ისეთებზე, როგორებიცაა „სარაგოსაში ნაპოვნი ხელნაწერი“ და „კალუტელი მემკვიდრე“ და იმავე დროს ვცდილობ, ვილაპარაკა ისე, როგორც მეტყველებენ ბიჭები, რომლებსაც არც კი გაუგიათ ამ ქალაქების არსებობა.

გრძელთმიან ბიჭს, ვისთან ერთადაც ხუთი წელი უნდა მესნავლა ქალაქის განაპირას აღმართულ ეგრეთ წოდებულ „მაღლოვ კორპუსში“ — კოტე ერქა. რა დრო დასჭირდა ზუსტად მისი სახელის ტრანსფორმირება, აღარ მახსოვეს, თუმცა, გავრცელებათ სწრაფად გავრცელდა და წითელსამკლაურიანმა ვახტიორებმაც კი, აღარაერო რომ ვთქვათ სტუდენტებსა და ახალგაზრდა ლექტორებზე — „კიბი კოსტად“ დაიწყება მისი მოხსენიება. ამ სახელს სხვადასხვანიარად, განსხვავებული განხუბით წარმოთქვამდნენ, ზოგი ინდიფერენტულად, ზოგი დამცინავად, ზოგი კიდევ — მხიარულად.

მე, რა თქმა უნდა, უკანასკენლოთა შორის ვიყავი. სემესტრის დაწყებიდან სამორდე კეირის თავზე კი უკე ვმეგობრობდი მასთან, როგორც ჩევევათ ჩვიდმეტი წლის ბიჭებს მონათესავე სულის აღმოჩენისას.

***

ბევრი რამ ახარებს ბიბლიოთეკში მოუშავე კაცის გულს:

დილადრიან თაროებს შორის ჩავლა, არა როგორც მთავარსარდლისა გამნერივებული ჯარისკაცების წინ, არამედ პირიქით, რიგითისა მეთაურების გასწროვი, რადგან თაროების ბინადართა დიდი უმრავლესობა შენზე გაცილებით ჭკვიანი და მრავლისმცოდნეა.

მათი რიგების შევსება, გარჯა ძველი და ახალი, იშვიათი და მრავალტირაჟიანი

გამოცემების მოსაპოვებლად.

უაღრესად მნიშვნელოვანი რიტუალის ასლრულება — მათი დახარისხება, გადანაწილება და კარტოფეკში შეტანა შექენის ან ჩუქების თარიღის აღნიშვნით...

ძველისძველი, უამთასვლისა და უბირი ადამიანების ხელში მოხვედრისგან დაზიანებული, ყდებშემოძარცული წიგნების აღდგენა და მათვის ახალი სიცოცხლის მინიჭება...

ამ წიგნების განსაკუთრებული, ახლებისგან სრულიად განსხვავებული სურნელი, რომელიც ბებოს ხელჩათის განუმეორებელ არომატს გაგონებს, დამამშვიდებელი წვეობებს მძაფრი და არც ისე ძვირიანი „დუქის“ მოტკე სუნის ნაზავს...

გრძელ მაგიდებათან გვერდიგვერდ მსხდარი მეტხელები, მონიტორებს რომ შესცეკრიან გაფაციცებულები, კლავიატურის ერთ მხარეს ბლოკნოტი და კალმისტარი რომ უდევთ, მეორე მხარეს კი, გადაშლილი წიგნით... მათი სიმრავლე, თავისუფალი ადგილის არარსბობა სამითხველო დარბაზში, რაც — გინდა, არ გინდა — გაფიქრებინებს, რომ არც ისე ცოტანი არიან ადამიანები, რომლებსაც შენზე არანაკლებ და მეტადაც მოუხარიათ წიგნების სახლში!

***

ბრიტანელი ისტორიკოსი თრლანდი ფაიჯესი თავის ნაშრომში რუსეთის კულტურის ისტორიის შესახებ, რომელსაც ფრიად არიგინალური სახელი — „ნატაშაშას ცეკვა“ — ჰევია, დოსტოევსკის დღიურში ამოკითხულ ერთ ამბავს აღნერს:

კატორდში მყოფ მნერალს ასენდება ბავშვობაში გლეხი ქალის მიერ მის მიმართ გამოვლენილი სკეპთე და ეს მასზე ძლიერ, ლამის მაგიურ ზემოქმედებას ახდენს. იცვლება დამოკიდებულება ირგვლივ მყოფ პატიმართა მიმართ. ის ასკრის, რომ ყველა რუს კატორდელში — პატივაყრილ, ლოყაზე დალდასმულ, ბიონ, გალეშილ გლეხში — სიკეთის ესა თუ ის გამოვლინება არსებობა... თუმცა, როგორც ნაციონალისტი, პოლონელ პატიმრებში ამ სიკეთის არსებობას უარყოფს.

რამდენად ზუსტად არის გამოყენებული ტერმინი „ნაციონალისტი“ ასეთი შეხედულების მქონე პერსონის მიმართ, თავდა განსაჯეთ. მე კი, მსგავსი რაღაცების ნაციონების შემდეგ იმათი მოსმება მინდება ხოლმე, რუსეთიან ვერშელევას „დასტაციესკის“ სიყვარულით რომ ხსნიან თუ ნიღბავენ.

***

ჩემ დამოკიდებულებას ქონებისადმი მცირედით, მაგრამ მანც, ძველი ფრანცისკელი ბერებისას გამსაგებებ. მიუხედავად იმისა, რომ სახლიცა მაქვს, კარიც და ნორმალურად ვიკვებები, გულისგულ

ში უქონლობის კენ მივიღტვი. მაშინ, როცა ძალან მიჭირდა და ლუემა-პურის მოსაპოვებლად მძიმე ფიზიკურ შრომას ვენერდი, მზერა და გულურებდი თვალებში ლატაკებსა და უპოვრებს.

***

უაღრესად მნიშვნელოვანი რიტუალის ასლრულება — მათი დახარისხება, გადანაწილება და კარტოფეკში შეტანა შექენის ან ჩუქების თარიღის აღნიშვნით...

ძველისძველი, უამთასვლისა და უბირი ადამიანების ხელში მოხვედრისგან დაზიანებული, ყდებშემოძარცული წიგნების აღდგენა და მათვის ახალი სიცოცხლის მინიჭება...

ამ წიგნების განსაკუთრებული, ახლებისგან სრულიად განსხვავებული სურნელი, რომელიც ბებოს ხელჩათის განუმეორებელ არომატს გაგონებს, დამამშვიდებელი წვეობებს მძაფრი და არც ისე ძვირიანი „დუქის“ მოტკე სუნის ნაზავს...

გრძელ მაგიდებათან გვერდიგვერდ მსხდარი მეტხელები, მონიტორებს რომ შესცეკრიან გაფაციცებულები, კლავიატურის ერთ მხარეს ბლოკნოტი და კალმისტარი რომ უდევთ, მეორე მხარეს კი, გადაშლილი წიგნით... მათი სიმრავლე, თავისუფალი ადგილის არარსბობა სამითხველო დარბაზში, რაც — გინდა, არ გინდა — გაფიქრებინებს, რომ არც ისე ცოტანი არიან ადამიანები, რომლებსაც შენზე არანაკლებ და მეტადაც მოუხარიათ წიგნების სახლში!

გრძელ მაგიდებათან გვერდიგვერდ მსხდარი მეტხელები, მონიტორებს რომ შესცეკრიან გაფაციცებულები, კლავიატურის ერთ მხარეს ბლოკნოტი და კალმისტარი რომ უდევთ, მეორე მხარეს კი, გადაშლილი წიგნით... მათი სიმრავლე, თავისუფალი ადგილის არარსბობა სამითხველო დარბაზში, რაც — გინდა, არ გინდა — გაფიქრებინებს, რომ არც ისე ცოტანი არიან ადამიანები, რომლებსაც შენზე არანაკლებ და მეტადაც მოუხარიათ წიგნების სახლში!

გრძელ მაგიდებათან გვერდიგვერდ მსხდარი მეტხელები, მონიტორებს რომ შესცეკრიან გაფაციცებულები, კლავიატურის ერთ მხარეს ბლოკნოტი და კალმისტარი რომ უდევთ, მეორე მხარეს კი, გადაშლილი წიგნით... მათი სიმრავლე, თავისუფალი ადგილის არარსბობა სამითხველო დარბაზში, რაც — გინდა, არ გინდა — გაფიქრებინებს, რომ არც ისე ცოტანი არიან ადამიანები, რომლებსაც შენზე არანაკლებ და მეტადაც მოუხარიათ წიგნების სახლში!

გრძელ მაგიდებათან გვერდიგვერდ მსხდარი მეტხელები, მონიტორებს რომ შესცეკრიან გაფაციცებულები, კლავიატურის ერთ მხარეს ბლოკნოტი და კალმისტარი რომ უდევთ, მეორე მხარეს კი, გადაშლილი წიგნით... მათი სიმრავლე, თავისუფალი ადგილის არარსბობა სამითხველო დარბაზში, რაც — გინდა, არ გინდა — გაფიქრებინებს, რომ არც ისე ცოტანი არიან ადამიანები, რომლებსაც შენზე არანაკლებ და მეტადაც მოუხარიათ წიგნების სახლში!

გრძელ მაგიდებათან გვერდიგვერდ მსხდარი მეტხელები, მონიტორებს რომ შესცეკრიან გაფაციცებულები, კლავიატურის ერთ მხარეს ბლოკნოტი და კალმისტარი რომ უდევთ, მეორე მხარეს კი, გადაშლილი წიგნით... მათი სიმრავლე, თავისუფალი ადგილის არარსბობა სამითხველო დარბაზში, რაც — გინდა, არ გინდა — გაფიქრებინებს, რომ არც ისე ცოტანი არიან ადამიანები, რომლებსაც შენზე არანაკლებ და მეტადაც მოუხარიათ წიგნების სახლში!

გრძელ მაგიდებათან გვერდიგვერდ მსხდარი მეტხელები, მონიტორებს რომ შესცეკრიან გაფაციცებულები, კლავიატურის ერთ მხარეს ბლოკნოტი და კალმისტარი რომ უდე

ცეკვა

მოდი, გრდემლზე მცემელო,
რო ეგ ურო მცე მე!

მო, პატივისმცემელო,
რო პატივი მცე მე!

მოდი, გამომცემელო,
ეგებ გამომცე მე!

მო, თაყვანისმცემელო,
რო თაყვანი მცე შე!

მოდი, ნათლისმცემელო,
რო ნათელი მცე მე!

მცემე, ყოვლის მცემელო,
მცემე! მცემე! მცემე!

***

მწყემსი ჩემი — მაცხოვარი,
დაბნეული მე ცხოვარი.

სათიპი

აბა, რა საკითხავია! დიახაც ყოფნა — to be!
ასე გეტყოდნენ (გეკითხათ!) კართაგენი და თებე...
მზეზე ელვარებს მდინარე, მთებს დაფენია თებო...
ბოლოს თვითონაც მოცელეს, ვინც აქ ბალახი თიბა!

¹To be — ყოფნა (ინგლ.).

გაგდანას ურჩა რიმეიქი

ჭაპანს იმგვარად ვეწევი,
ვერ დაიკვეხნოს ხარმაო,
როგორ არ ვიცი ხურმაო,
წავალ, ჩემს იღბალს ვეწევი!

სად შემიძლია მაგდენი,
მთელი ქვეყანა გინახოთ,
სეირი უნდა განახოთ, —
ლურჯაშ მიაგდო მაგდანა!

***

მოდიოდნენ იგინი,
უფრო მეტიც — იგინები...
სულ ტყუილად ირჯები,
სულ ტყუილად იგინები.

მოდიონენ ისინი,
კიდევ მეტიც — ისინები...
ვერ დაგაკლებს ვერაფერს
მაგ გველების სისინები.

გულის საგანი

ვერ გასველება საქართველოს ეს პატარა საბანი,
ვერ შეველიან ჩემს ქვეყანას სულხანი და საბანი,
ბავშვებ გადაჰყვა ტაშტიანად წყალი, ბავშვის საბანი...
დამიკრიფე, თუ ღმერთი გწამს, ბლომად გულისაბანი.

სამი სასიკვდილო მაჯახა

***
სტუდენტებმა რაკი სწავლას მოუკლეს,
გამოცდებზე მათ დედები მოუკლეს.

***
ამოგიდებ ამ სალამოს თავქვეშ ამ ჩემს მკლავს!
უშენობა, კარგად იცი, მაცოცხლებს და მკლავს!

***
სიკვდილის არ მეშინია,
თუმცა ადრე მეშინოდა.

მელოდება მე შინ ია,
მელოდება მე შინ ოდა.

ისე აღა მეშინია,
როგორც ადრე მეშინოდა.

გულის თავამბობი

ანტიზღაპარი წითელქუდასთვის

ოთხი თუ ხუთი ბებია და შვიდიც თინეიჯერი...
თვითონ ხომ კარგად იციან, თუკი შენ არ დაიჯერებ!

პაატა ნაცვლიშვილი

სელფები

შეირი დამაგი და ტლუ ვალათები თბილისურ გარში

პოეტ-ქალაქობანა

შენც უზიხარ ამ მაგიდას, საესეს მძიმე სმოკერებით¹,
ბლეფებით და სტრიტებით და იარლიყის მოკერებით.

ვერ გაიგებ, ვინ რას გაჭმევს,
ვინ გასმევს და ვინ გაპურებს,
გავისენებ ბანკოკებს თუ პონკონგებს თუ სინგაპურებს.

გავისენებ იქით ლიმებს, აქეთ — მონტევიდეოებს,
ვერ გაცდება საუბარი სერიალს და ვიდეოებს.

გავისენებ კიონტოებს, ოსაკებს თუ ტოკიოებს,
ვერაფერი მოვუზერხე ამ ვალეტებს, როყიოებს.

ვერაფერი გამოვტყუე ამ სალამოს ამ შტერ დამებს,
გავისენებ უტრეზტებს თუ ჰაგებს თუ ამსტერდამებს.

გავისენებ ფლორენციებს, რომებსა თუ ნეაპოლებს,
სანამ შტერი მეორე შტერს ბლეფს სახეში შეაბოლებს.

გავისენებ ბერლინებს თუ ჰამბურგებს თუ მიუნიენებს,
ვიდრე დამა ტუზს და კარლს ორ სხვა დამას მიუყენებს.

გავისენებ ტალინებს თუ რიგებსა თუ ვილნიუსებს,
ვინ ტყუილებს მოგვაკუებს, ვინ ანეკდოტს, ვინ ნიუებს.

გავისენებ პარიზებს თუ მარსელებს თუ მონაკოებს,
ვიდრე უკან მივაკუებ ბლეფს, იმათვან მონაკუებს.

გავისენებ ყატარებს თუ დუბაებს თუ აბუდაბებს,
შტერ დამებს და ტლუ ვალეტებს ეს ბლეფები ადულაბებს.

გავისენებ ჩიკაგოებს, ბოსტონებს თუ ვაშინგტონებს,
ცალი დამა რომ გჭირდება, დამა სწორედ მაშინ გტოვებს.

გავისენებ კიევებს თუ მოსკოვებს თუ პეტერბურგებს,
ბებერ ტუზებს, ბებერ ბოზებს, ბებერ მღვდლებს და
ბებერ ქურდებს.

გავისენებ ლასანალმასებს, ლაპასებს თუ ლავალეტებს
კარლი და ტუზი უნდათ ამ დამებს და ამ ვალეტებს.

გავისენებ დორეზდენებს თუ ფრანკფურტებს თუ აახენებს,
ვიდრე ორ წყვილს სამი დამა მაგიდიდან ააყენებს.

გავისენებ ბომბეებს თუ კალეუტებს თუ კატმანდუებს,
თუ კაცმა არ მოგისმინა, მოუსმინე კაცმან თუებს.

თუ გლაზგოებს, თუ კარდიფებს,
ლონდონებს თუ მანჩესტერებს,
ვერაფერი მივუმატე ამ სალამოს ამ ჩემს შტერებს.

გავისენებ ტორონტოებს, ოტავებს თუ მონრეალებს,
ორ ვალეტთან ორი დამა უარაფროდ მოფრიალებს.

გავისენებ ბარსელონებს, მადრიდებს თუ ვალენსიებს,
სხვა შტერნი და რომიონი სხვას დანერენ ხვალე სიებს.
მერე „შტერნი“ გააბაზრებს,
შტერი როგორ კარტთ აგინძებს,

გავისენებ ბენგაზებს თუ ტრიპოლებს თუ კართაგენებს.

გავისენებ პირეოსებს, ათენებს თუ სალონიკებს
დააგრძელებს ბლეფი ცხირის და
დაამძიმებს სული ნიკას.

კავკასიონს გარედან აქეს ჰიმალაი, შიგ — ალპები,
იქით — სანტიაგოები, აქეთ — ტეუსიგალშები.

გავისენებ კასაბლანკებს, ტუნისებს და კაიროებს,
ბრიუნი ამბობს, რომ ცუდი დრო ვერ ჯობია კაი დროებს!

გავისენებ აშდოდებს თუ ხაიფებს თუ თელავიევებს,
მამაპაპურ აბლაბუდას ამჯობინებს თელავი ვებს.

გავისენებ კორინთოებს, პანამებს თუ გიბრალტარებს,
უნდა ყველას კარტი თვალო, შენ ჭკუაზე ვინ გატარებს.

გავისენებ სანტა-კრუსებს თუ ბუენოს-აირესებს,
მე თუ ტუზი მივაყიდე, ვაი თურქებს, ვაი რუსებს.

გავისენებ ჰავანებს და გვატემალებს და კიტოებს,
ნუ ენდობი, ეს პრიკუპი, რაც გაქვს, იმას დაგიტოვებს.

გავისენებ ნაირობებს თუ ანტანანარივუებს,
ინტერვიუს არ აძლევენ დუ ჩარებს და ჩარი დუებს!

გავისენებ ბრიუსებს, სტრასბურგებს თუ მასატრიხტებს,
თუ ბედი გაქვს, ამ კარტს ერთი ათიანი გაასტრიტებს.

ვერ გაიგებ, ვინ რას ბლეფობს,
ვინ ისკრის და ვინ ისველებს,
და შერჩები თბილისა და თბილისებს და თბილისელებს.

და შერჩები ამ მაგიდას, სავსეს მძიმე სმოკერებით,
სავსე უცხო ქალაქებზე ფიქრებით და... პოკერებით!

¹სმოკერი (ინგლ. smoker) — მწეველი.

10.2.

ტყუპებს სურდათ ქალწული, ქალწულს შეხვდა სასწორი,
სასწორს ერგო კიბო¹,
პითაგორას² — კვადრატი, მალევიჩსაც³ — კვადრატი,
ხოლო რუბინს⁴ — კუბი,
უორუ სანდასა⁵ და უანა დ'არკუ⁶ — შარვალი და შარვალი,
კერძნესის⁷ კი — კაბა,
კიბე — კიბისალმწერელს⁸, ბაგშვებს კიბოს კისერი⁹,
დიდებს — კისრის კიბო!

¹ტყუპები, ქალწული, სასწორი, კიბო — ზოდიაქს ინშენი.

²პითაგორა (ძ. ნ. ძ. 580-500 წწ) — ძევლი ბერძენი ფილოსოფოსი და მათემატიკოსი; მან დაამტკიცა პითაგორას თეორემა — პიპოტენუზის კვადრატი უდრის კათეტების კვადრატების ჯაჭვს.

³კაზიმირ მალევიცი (1875-1935) — რუსი მხატვარი აბსტრაქტიონისტი, ვეტრინი ტილოვის „შავი კვადრატი“, „თეორი კვადრატი თეორ ფონზე“, „შავი კვადრატი თეორ ფონზე“ და მასთ.

⁴(ერინი) რუბინი (დ. 1944) — უნგრელი ინჟინერი, არქიტექტორი და დიზაინერი, რუბინის კუბის გამომგონებული.

⁵უორუ სანდა (1804-1876) — ფრანგი მწერალი; ითვლება, რომ ევროპელ ქალთაგან პირველმა ჩაიცავა შემვალი.

⁶უანა დ'არკუ (1412-1431) — ორლეანელი ქალწული, საფრანგეთის სახალხო გმირი; ავტორი ვარაუდოს, რომ ინგლისელებს ჩინაად მდევაბ ბრძოლებში ცხენზე ამხედრებულს მასაც შეავალი ეცვა.

⁷(ალექსანდრ) კერძნესი (1881-1970) — რუსი პოლიტიკური მოღვაწე, რუსეთის დროებითი მთავრობის თავმჯდომარე 1917 წლის ივლის-ნოემბერში; ბოლშევიკური რევოლუციის დროს პატრიტურებული ქალი, კაბაში გადაცარ უცხოვდა.

⁸(იოანე) კისაბადმწერელი, იგივე ლიონი მააბ იოანე კლემპესი (VI ს.) — ბაზანტიული ფილოსოფოს და ლიტერატურული; მოლვენებოდა სინის მთაზე; ასიარებულია როგორც მარილმადიდებული, ისე კათოლიკური ეკლესიის მიერ; ავტორია ლეთივსულიერი თხზულებსა „ეკიე“.

⁹კიბოს კისერი — აფტორის ბაგშვების დროინდელი კანფეტის ერთ-ერთი სახეობა.

თავ-პოლორისანი მრჩობლები „მეცე ლირის“ ავტორისა და მთარგმნელთათვის

თუ ილიამ მოინდომა და მაჩაბელს მისცა მხარი,
უილამ შექსაირისთვის მოისპობა ენის ზღვარი.

ხელოვების ისტორიის გაკვეთილები საკართველოს სკოლებში

1. მიხო მასწავლებელი თელავში:

ან რუბენსია¹, ანდა რემბრანდტი²,
თუ ჩრდილს სინათლე ვერ მეერია.
გაიგე, ბიო, რას გეუნები! პირიქით კიდე — ვერმერია³.

2. ჯოტო მასწავლებელი ზურგეთში:

ვერ იქნება სივრცის ჯოტო⁴, ფერის მონე⁵, ფერის მანე⁶,
არ ადაროთ დემის რუსოს⁷,
არც სხვა ვინცხას ფიროსმანი⁸!

3. ძუკუ მასწავლებელი ზუგდილში:

ხოოხ! კიდო ისევ არ იცით? არ იყოს ანი კარნახი!
ვინაა, რო თქვა, ხომხიო⁹? ხომხი კი არა, კრანახი¹⁰!

4. ბექნუ მასწავლებელი მესტიაში:

ნუ გვინიათ, სხვადასხვაა ლეონარდო და ვინჩი¹¹,
უშბასავით კარგადა ჩანს ორთავ კაი ამინდში!

5. დურსუნ მასწავლებელი ხელვაჩაუში:

კაი უთხრა ასლან ბაბუში¹² შევარდნაძეს¹³ — ხელი მიშვი!
მაგრენს ყავდეთ ფიროსმანი¹⁴,
ჩვენ ჩვენი გვყავს — ხელიმიში¹⁵!

6. ანზორ მასწავლებელი ზესტაფონში:

რაფერ ვერ იცნეს? ვინ გოუბედდ? ვინ დეიკიდა?
თქვით — ვინ დეიკი...
სიდან იციან თბილისელებმა, რა მხატვარია ივან დეიკი¹⁶!

7. გოგა მასწავლებელი ხაშურში:

ქათამაც კი ღმერთს შეხედა, როცა წყალი დალია,
კვერცხს თუ ქათამს ამჯობინებს, ეს სალვადორ დალია¹⁷!

¹(პიტერ პაულ) რუბენსი (1577-1640) — დადი (ქვემოთ ეს სიტყვა ყველა მხატვრის წინ იყიდულისხმება) ფლანდრიელი მხატვარი.

²რემბრანდტ გან რეინი (1606-1669) — პოლანდიელი მხატვარი.

³(იან) ვერმერი (1632-1675) — პოლანდიელი მხატვარი.

⁴ჯოტო დი ბონდონე (1266/7-1377) — იტალიელი მხატვარი.

⁵კლოდ ფანე (1840-1926) — ფრანგი მხატვარი.

⁶(ედუარდ) მანე (1832-1883) — ფრანგი მხატვარი.

⁷დემის რუსო(ს) (1946-2015) — ბაქოში დაბადებული ბერძენი მომღერალი; თუმცა ის ამ ლექსიში არაფერ შუშაია: ჯოტო მასწავლებელს ეშლება — მას უნდა ეთქვა ანრი რუსო (1844-1910) — ფრანგი ფილოსოფისა და მხატვარი.

⁸(ნიკო) ფოროსმანი (1875-1935) — ნეისთ, ამ ლექსის ყველა მკითხველმა იცის, ვინც არის.

⁹(პატერ დე) ხომხი, სწორია — პორხი (1629-1684) — პოლანდიელი მხატვარი.

¹⁰(ლუკა) კარახი (1472-1553) — გერმანელი მხატვარი.

¹¹ლეონარდო და ვინჩი (1452-1519) — იტალიელი მხატვარი.

¹²ბაბუ — იგულისხმება ასლან აბაშიძე (დ. 1938) — ერთოველი პოლიტიკური მოღვაწე.

¹³(გილეარდ) შევარდნაძე (1928-2014) — ქართველი პოლიტიკური მოღვაწე.

¹⁴(ნიკო) ფოროსმანი (1875-1935) — ზემოა აკი უკვე ითქვა, ნეისთ, ყველა მკითხველმა უნდა იცოდეს (იხ. შენიშვნა 8).

¹⁵(პასა) ხელომში, სწორია — პელიმიში (1907-1976) — ღაზი თვითმანასალი მხატვარი.

¹⁶იგან დეიკი — აზზორ მასწავლებელს ეშლება — მას უნდა ეთქვა ვან დეიკი; (ანზორი) ვან დეიკი (1599-1641) — ფლანდიელი მხატვარი.

¹⁷სალვადორ დალი (1904-1989) — ესპანელი მხატვარი; თავისი თეატრი-მუზეუმი ფიგურასში გიგანტური კვერცხებით დამშვენა.

შესაკრეპთა გადაცვლება-17+

გაერთმია თავი —
გაერითმა ვითა.
მეგრითა თივა.
ამითერგა ვაით.

გაიმართე თიავ!
გამათრიე ავით!
გამართე აივთ!
იმაგრეთა ივთა!

გრემითაა თვია.
ათარგმიე ათივ!

¹თია — „ავადყოფიბაა ერთგვარი. გაუქარვებელი კორძა“ (გრიმაშვილი).

²აავ — შიდას გამომზევი ინფექცია.

³ივა — „მამაკაცთა და დედაცაცათა ორთავ სასირცხოთა ასითა ზოგადი ვინოდების (საბა).“

⁴გრემი — (აქ) კონიაკი.

⁵თვია — „ჭურჭელი უფერხო“ (საბა).

მი, მია!

ხედავ, როგორ უნდიხარ,
როგორ უთრითის სხეული,
როგორ უცემს გული?

მია, რაას მერყეობ,
მიესალმე,
მიენდე,
მიესიყვარულე!

შენებრ მიეჭიეჭიკე,
შენებრ მიეკელუცე...
მიეგაზაზიაფზულე...
უხვად დაგვილაცხაპს, დაგიხიხატაც ხელ დილით

მიდი, მიესამოთხე,
მიდი, მიებოტკებილე,
მიდი, მიეტყუპე,
მიდი, მიეგამასე,

ამოუესე კოცნებით

უბეა თუ უბე!

⁶შენებრ მიეკიეჭიკე, შენებრ მიეკელუცე, შენებრ მიეთვალნარბე, თეთრად მიეთოვე.

მიდი, მიეპალიშე,
მიდი, მიესანოლე,

მიდი, მიეტყუპე,

მიდი, მიეგამასე,

ამოუესე კოცნებით

უბეა თუ უბე!

⁷მიეკინოვარსკვლავე, მიეოდრიცბერნე, მიეპოლიურული,

მიდი, მიეგავაზე,

მიდი, მიეგავაზე...

მიდი, მიეგავაზე!

⁸მიდი, მიეთავად, მიდი, მიეგალმაზე, მიდი, მიეკერფი,</p

ვარსო!“ თვალებიდან სითბოსთან ერთად რაღაცნაირ, უჩვეულო სიმკაცრესაც ასხივებდა, გვიძიძგებდა მისი შეკითხვებისთვის გულწრფელი და გაზრდებული პასუხები გაგვეცა. დასაძინებლად გასულებს, მეზობელ ოთახში ისეთი ბიძლიოთეკა დაგვეცა რომ, სხვების რა მოგახსენოთ და მე, გვიანობამ ვერ მოვხუჭე თვალი. შუაფხოში, ოჩიაურებთან წაიგითხე პირველად ჯუზებე მაროტას სახალისო ნოველები კრებულიდან — „ნეაპოლის ოქრო“.

დილაადრინ, ზურგჩანთება ყიდვებულებს და ნასასვლელად გამზადებულებს ნათელა ბებომ მოულონელი შეკითხვა დაგვისაც, ხანჯლები თუ გაქვთო. ხანჯლები არა, მაგრამ აა, ასეთი დანები გვაქცებენ დეტექტო. „მონადირის მალაზიაში“ ნაყიდი მოზრდილი დასაკეცი დანა ვაჩენენ. ვერ სძლია მამუკამ ცნობის მოყვარეობას და იკითხა, ხანჯლები რად გვინდა... რაზეც პასუხა მიიღო: „ზოგიერთ ძალი მეგაცურ (პაზე მიმსვლელი) აა, ხანჯალ უნდა ჩასთარი პირშია!“ მეგობრის გაფართოებული თვალების დანახვა და ჩვენი გადავარდნა ერთი იყო. ისე და იმდენას ვაცანოდით, რომ ბოლოს ნათელა ბებოსაც დაეტყო ლიმილი. ჩვენ გულში იჯდა თითქოს ეს ამაყი, მაცრი ქალბატონი, რომელიც შინდისფრად გალაქულ, მოკაუჭებულ სახელურიან ხელჯოხს ეყრდნობოდა... ნავედით, ბორბალოს მთაც გადავიარეთ, ჯვარბოსელიც ვნახეთ და ერთი კვირის თავზე მოალოდან თელავში ჩავფრინდით გვერდებშეჭყლეტილი ჰელიკოპტერით.

***

ამასწინაა, სნობებისა და მცირედ ნაკითხთა მიერ ლამის მეტრად შერაცხულმა ლიტერატორმა ბორხესის ცნობილ კურებულ „მსოფლიო მზაკვრობის ისტორია“-ზე საუბრისა ბრძანა, რომ ერთ-ერთი მოთხოვის პერსონაჟი — „სასტიკი გამათავისუფლებელი ლაბარუს მორელი“ — გმირულად კი არ იღუპება, საწყლად, საცოდავად კვდება ფილტვების ანთებით სასავადმყოფოში. დაბლობით იგივე რამე თქვა სხვა მოთხოვის მთავარ მოქმედ პირზე, ჩინელ მეკობრე ქალზე, მეკობრეთა წინამდლო ჩინგის ქვრივზე — ცხოვრების უკანასკნელი წლები ულიმდამოდ, სუტენიორობაში გალია.

უზუსტობას თავი რომ დავანებოთ, რადგან ქვრივმა ოპიუმით ვაჭრობას შეალია ზანტი სიბერე, ჩინდება კითხვა, რატომ უნდა ჰქონოდათ გმირული ალსასრული გარენართა შორის უკანასკნელებს — მონების „თავისუფლებით“ მოვაჭრე ცივისისხლიან მკვლელს და უზყინარ შეთევზეთა ფარლალა ჯონკებს შემმუსვრელ ავანგა? ეს უკანასკნელი რომელი პირაციო ნალსონი მყავდა, რომ გადამწყვეტ, საშობლოსათვის საბედისნერო ბრძოლაში ადმირალის ბოგურაზე მდგარიყო მითვის განკუთხილი ტყვიის თოვის ლულიდან გამოფრენამდე.

ადმირალ ნელსონთან დაეკავშირებით — ბოლო დროს მოთხოვებსა და ზღაპრებს ვუკითხავ პაკებებს და ნაკითხულთა შორის ერთ-ერთი, დონალდ ბისეტის „პურის ნამცეციბი“ სწორედ მასზე... და კიდევ იმაზე, თუ როგორ შეუძლია კეთილ მეზღაპრეს მრისხანე მთავარასრდლის ორმოცდაექსმეტრიან სვეტზე შემდგარი ქანდაკება გაცოცხლის, ჩვეულებრივი ადამიანივით ალპარაკოს, მტრედთან დაამეგობროს, ფუნთუშა ჩააკერინოს, ლოყაზე ცრემლი ჩამოუგოროს, ანუ პატარებს დაუახლოვს და მოანონოს.

***

ყველაზე სურნელოვანი, ყველაზე უხვი, ყველაზე კედლებაფრადებული საშაკრლამ მარჯანიშვილის მოედაზე იყო, „აქეთა“ და „იქეთა“ პრეზანტოვის საზღვარზე. მას რომ გამოსცდებოდი და „ვორონცოვისენ“ აიღებდი გეზს, მოხვდებოდი ცნობილ ფოტოატელიესთან, რომლის ვიტრინასაც იქაური ფოტოგრაფის მიერ გადაღებული ქართველი კინომსახიობების პორტრეტები ამშვენებდა. ატელიეს გვერდით, პლესანოვისა და ამაუმინდელი სანკტ-პეტერბურგის ქუჩის გადაკვეთაზე დგომა ისეთივე „წინდათანმიდა“ საქმე გახლდათ „აქეთა“ პლესანოველებისთვის, როგორც „იქეთებისთვის“ დღისა და დამის გასწორება დიეტურ სასადილოსთან, პასტერის ქუჩის სიახლოესს.

აქ, ამ გადაკვეთაზე აღმართული იყო ვეებერთელა სინდიყიანი თერმომეტრი, რომელიც ქუჩის ტემპერატურას აჩვენებდა და რომელიც ვერ მშვენიერ დილას ღუტუ კანდელაჟებ და ლადონ სალარძებ ამოაძრეს „რაღაც ბანქენებით“, იღლიაში ამოჩიარეს და ქვემოთ, ოცდამესამე სკოლაში ჩავიდნენ, სასწავლო ნანილის გამგეს უნდა ვაჩვენოთ, რამდენი გრადუსი გვაქვს სიცხეო.

აქ, ამ გადაკვეთაზე უყვებოდა ვასიკო კაჭარავა ქუჩის ბიქებს ახალგაზრდა გენერალ ბონაპარტის მიერ არკოლის ხიდის აღმაგს და ტანზე მომდგარ, გრძელ პალტოში გამოხვიბილი თვალდაც წააგავდა იმ ეპოქის ფრანგ გრენადერს.

აქ, ამ გადაკვეთაზე იცეკვა ტვისტი ლევან ქუთათელაძემ ჩაბი ჩეკერის „Let's Twist Again“-ის თანხლებით. სიმღერას ჩვენ „ვასრულებდით“, მის ირგვლივ მდგარი ბიჭები. გამვლელების უმეტესობა შუბლს იკრავდა ჩვენენ გამოხვისას და მგონია, რომ მოსწავლეების აურიამულებული ჯგუფის ნაცვლად „ძის სემის“ კარიკატურას ხედავდა, დახატულს ჟურნალ „ნიანგის“ გარეკანზე.

იმ დროს ქვეყანას მართავდა რუსების მიერ დანშნულ ვანებ მუსავანაძე, რომელიც მუხრანის ხიდის დანგრევის გარდა, კიდევ იმით იყო ცნობილი, რომ „ბაში-აჩუკის“ ეგრეთ წოდებული „დახურული ჩვენების“ შემდეგ ფილმის ლიტერატურული პირველწყაროს აგტორის ნახვას მოითხოვდა დაუინებით.

ლიტერატურული გაზეთი

ლიტერატურული გაზეთი

არადა ცეცხლის სუნი ჰქონდა მაშინ ყველაფერს, თვალებსაც, ხელზე ნაოჭებსაც, გზებსაც, ჩრდილებსაც, თუმცა ვამჩნევდი მომავლიდან როგორ მზვერავდნენ ცხოვრების გრძელი, ხმირად ღია გაევთოლები, მომრნობა ცეცხლი, და ამიტომ ხელის კანკალით ვინვავდი ხელებს და ნაოჭებს ხელისგულებზე სულს ვუბერავდი და ვეძებდი ჩვენს ღრმა ნაკვალევს თითებზე, გულზე, ნაოჭებზე, თვალის გუგებში. აკრილი იყო მომავალი ცეცხლის ალებით, მზეს ვინახავდი პერანგებზე, გულის ღილებზე და არ ვამხელდი, რომ ფეხები მიკანკალებდა ცხოვრების ღია, დაუნდობულ გაევთოლებზე.

რიტერატურის განვითარების მიზანი

რისთვისძა მეყოფოდა ეს სიყვარული, ეს ყოფასთან შედებული სიყვარული, ეს ყოფის გვირაბში გავლილი სიყვარული, ეს ოჯახური იდილისათან შეწყვილებული სიყვარული, ბავშვების ტირილში დასუსტებული სიყვარული, ბავშვების ავადმყოფობებში გამყარებული სიყვარული, ოცნებით გამოკვებილი სიყვარული, გამნიღებით მონამღული სიყვარული, ჩემი სიყვარული.

რისთვისძა გეყოფოდა ეს სიყვარული, მამაკაცურ ვენებებში არეული სიყვარული, მამაკაცურ თავისუფლებაში მომწყვდებული სიყვარული, სამფერა ღვინოთი დამთვრალი სიყვარული, სამფერა ღვინოში ჩამხრჩვალი სიყვარული, ნალებად ნაოცნებარი სიყვარული, ნალებად განბილებული სიყვარული, შენი სიყვარული.

სახელმწიფო განვითარების მიზანი

ვერ გამოვალთ მარტოობიდან, რაც არ უნდა ხშირად გადავივეთოთ ერთმანეთი, რაც არ უნდა ხშირად შევეცადოთ ერთმანეთის დამთავრებას, ერთმანეთის დანეცხებას, ერთმანეთის დახების, ერთმანეთის დაზეპირებას, რაც არ უნდა ხშირა სიყვარული, რეცენზიანი სამუშავით შუაზე გაყოფილი სიყვარული, ნალებად განბილებად ნაიცნებარი სიყვარული, ასეთი საბორვის სიყვარული, ჩემი და შენი სიყვარული.

სახელმწიფო განვითარების მიზანი

ცუდი თვისებაა — მიბრუნება ვიცი ძველ ტკივილებით, მიინებულ ტკივილებითან, გზასთან, რომელმაც გადამჩეხა, რომელმაც მითხა, რაც არ უნდა ნინ ნახვიდე, რაც არ უნდა დამივწყვიო, არ მოგასვენებ, მიმავალთან ჩაგიდები ჯიბრივითაო.

ცუდი თვისება — ვერ ვისნავლე უდარდელი სიარული, თავისებული სიარული,

ირმა შიოლაშვილი

მზესავით გაბრნებული სიარული, ყველდღე ვმარცხდები თავები ერთიან ქარებთან, ქარაფშუტა საღამოებთან, გზასთან, რომელიც ჩემთვის ისედაც დაპატარავდა, ისედაც უზნტერესო და მტვრიანი, ვმარცხდები მის ამოღამებულ სურვილებთან, გაფართოებულ თვალებთან, გაშლილ მკლავებთან, და თუ პროპროცესის ვინარჩუნებ, თუ არ ვიმჩნევ რა როტულია ეკლებად ამოყელილ მტვერზე სიარული, მხოლოდ იმიტომ რომ წარსულთან დაბრუნება ჰგავს უანგბადის ცისფერ ბალიშს დიამანტის მოლეკულებით.

გზაზე, რომელიც შეავალა

მას შემდეგ, რაც შენიდან წავედი, ლაპარაკეს გადავიჩვიე. ადამიინებზე მიყრდნობასაც. აღარც გულუმყვიდვილი კომენტარებს ვაკეთებ, აღარც ახალგაზრდულად ვიცინი. გავიზარდე. ასეთი რომ გაგეცანი, სიკვდილამდე შემიყვარებდი.

ფეხს ვითრევ,

ფაუსტის უნინდელი კაბინეტი, უცვლელი სახით.
ფარდის იქიდან შემოდის **მეფისტოფელი**. როცა წამით
ფარდას გადასწევს და უკან მიიხედავს, გამოჩდება
ძველი, მამაპატური სანოლი, რომელზეც ფაუსტი წევს.

მეფისტოფელი
წევხარ, საბრალოვ, მნარედ სნეული,
ელენეს ტრიფობა განევს ხუნდებად.
ვერავინ, მისგან გონიართმეული,
ადვილად ვეღარ გამობრუნდება.

(მიმოიხედავს.)

კვლავ იგივეა ოთახი ძველი,
ჰგავს, შენი წასვლა არც გაუგია.
მხოლოდ ობობებს გაუბამთ ქსელი,
ჭრელი სარტყელებიც ოდნავ მუქია.
ჩამრა მელანი, ქალდები ჩაყვითლებულა,
სხვაფრივ ისე დევს ყველაფერი, როგორც დებულა.
აგერ კალამი, ხელნერილი დაგნერეთ რითიც,
ის ძველი სისხლიც, მაშინდელი, ზედ მიმხმარია.
დიდ კოლექციებს დამშვენებს ასეთი ნივთი,
ის დროც მოაწევს, ჩაბარდება ანტიკარიატს.
ხედავ? კაჩაზეც მაშინდელი ის ტყავებენვია,
მაგ ქურქმოსხმულმ წაიხუმრე უბირ ყმანვილთან.
მართლა ეგონა, სახელგანთქმულ სწავლულს ენვა!
როგორ მისმენდა დანდობილი! როგორ განბილდა!
უკვე ჭაბუკა, იმდროინდელ ნალაპარაკევს,
ვინ იცის, დღესაც ჩაპირკიტებს, ახლივ ალაგებს.
ისევ მოგისხამ, ძველი ქურქო, კვამლისგან თბილო,
ისევ მოვისიჯორ ყველისმცოდნე სწავლულთა კილო.
თუმცა ეს კილო თავად ეშმას მონაგონია,
ხანი გამხდარა, მასთან საქმე აღარ ჰქონია.

(ფერთხავს ქურქს. გადმოცვივიან ჭრიჭინები, ხოჭოები, ნერილ-ნერილი პეტლები.)

შერების გუნდი
მობრძანდი, პატრონო,
ვართ შენი მხმობელი,
იმწამსვე გიცანით,
მაგა ხარ მშობელი.
შენგანვე ცალდაცალ
აქ ჩამონათესი,
გვიხილე, შევქმნილვართ
ათასჯერ ათასი.
ქურქშიც არ ფუთფუთებს
იმდენი მებენარი,
რამდენიც მავნეში
ზრახვანი ქენანი.

მეფისტოფელი
რა ნაყარი! უშტ-უშქარი! ცეკვავს და ლალობს!
შენ ოლონდ თესე, უცილობლად მოიწევ წაყოფს.
ამ ძველ ტყაპუჭში რა ჩრილია, რა ტილ-რწყილია!
ცვივა და ცვივა! რაც არ ვფერთხავ, არ დაილია!
აიძალეთ და გაიძალეთ, თქვე ძეირჭასებო,
მოედეთ ყველა ბენელ სამყოფელი, რაც აქ არსებობს.
აშარშერდეს ყველა სკვრი, უქმი ჭურჭელი,
ჩაუამებული პერგამენტის ყველა ფურცელი,
თავისქალების ამოავსეთ თვალთა ღრმულები,
ზინთში, წვირეში ჭუპრი ჩასხით ამოულევი!

(ქურქში გამოეხვევა.)

ისევ აქა ხარ, ძველი ქურქო, მე მელოდები!
მო, კვლავ შემმოსე პრინციპალის ურგი წოდებით!
მაგრამ თუ ხალხმა ვერ მიხილოს, ვინ მაღლიროს?
მათ მოსახმობად ჩამორეკავ ამ საქლრიალოს.

(გაისმის ზარის მკვეთრი, გამწივანი ხმა. ტალანი აზრიალდება და კარი თავისით გაიღება.)

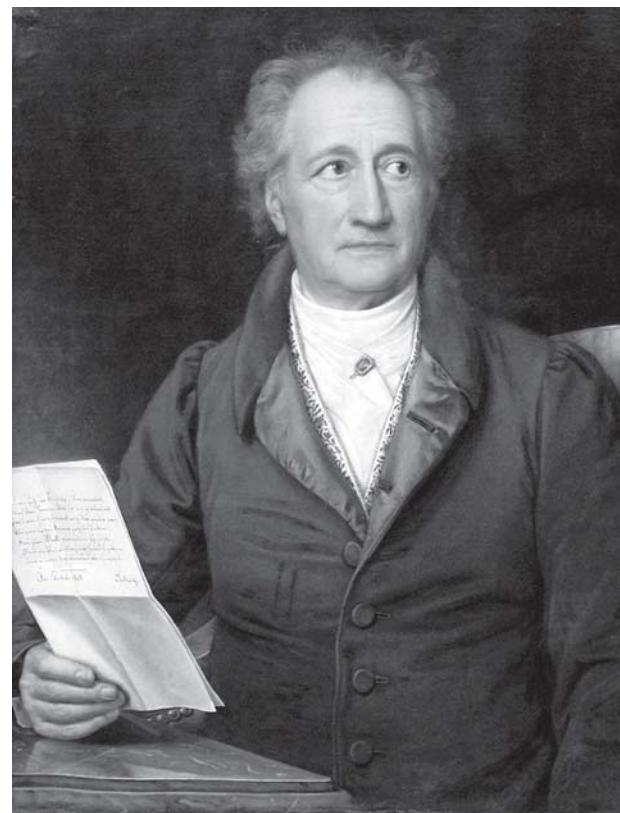
ფამულუსი
ეს რა ზარის გრიალია,
სახლი მიაქს რია-რია.
მოხატული პროლავს მინა,
მალიოთ ელვა დაეწვდინა.
ძირს ჩამოდის მთელი ჭერი,
ალაგ — ერი, ალაგ — მტევრი.
ჯადოქრულმა რალაც ძალაშ
კარიც მიაფარდალალა.
შიგ ახმახი ვიღაც ზის და
ქურქი მოსავს ფაუსტისა.
შემოდიო, ნიშანს მაძლევს,
ლამის შიშით სული გამძვრეს.
გამოხსნილო, მითხარ, კარო,
მივეახლო? გავეპარო?

მეფისტოფელი
შემოდი, გიცან! ნიკოდემი გქვია სახელად.

ფამულუსი
კი, ეგრე მქვია. ხომ არ დავდგეთ ლოცვის სათქმელად?

მეფისტოფელი
ეგ არც ასესნო!

იოპან ვოლფგანგ გოეთე

რო სცენა „ვაუსტიდან“

ფამულუსი
მიხარია, მართლა გცნობივართ.

მეფისტოფელი

კი, სტუდენტი ხარ, შორს წასული ასაკობრივად!
მოსანონია, გაქვს სწავლულის ძვირი თვისება,
ბებერიც სწავლობ, აღარ ძალის უმაგისობა.
უყავარ სწავლულებს ქვიშისაგან სახლის აგება,
არად, რისთვის, ვერ გვისხნიან მოძლად გასაგებად.
მაგრამ სულ სხვა ლირუსული მოძლვარი თქვენი,
დოქტორ ვარჩერზე მოგახსენებთ, არცი ბრძენი.
დღეს სწავლულებში ქეყანაზე არ ჰყავს ბადლი,
მისი ცოდნისა არ მოპყვებათ არც წაათალი.
სიბრძნეს იმრავლებს დაცერობლივ, შეუსვენებლივ,
ცოდნის მძეპრენი ყველა მხრიდან მოსდის მსმენელი.
მაღალთუმალლეს კათედრებზე ის ბრნიდინავს ერთი,
ვით წმინდა ჟეტრის, კლიტები უცყრია ხელთით
და ზესკნელ-ქევესენელს ისე აღებს, როგორც ინებებს,
ცოდნას გვიუჯებს უძიროს და წარუდინებელს.
ბოლომდე მიჰყავს, რა საქმესაც მოეკიდება,
გადამეტა თვით ფაუსტის სახელ-დიდებას...

ფამულუსი

ბატონო ჩემო, შემოგბედავთ, გადაჭრით გითხრათ:
არა, ჩევენს პატრონს მსგავსი რამე არა აქვს ფიქრად.
ფაუსტს ედაროს, თავი ეგრეც არ ედირსება,
თავმდაბლობა განუყრელი მისი თვისება.
იმ დიდი კაცის უცნაური გაერობის შემდეგ
თავს ვერ პოულობს, დაბრუნებას სასოებს დღემდე.
ოთახიც ისევ ისე დარჩა, მოელის პატრონს.
არ მახსოვს, კარი გალებული გვერნოდეს სხვა დროს.
ახლა რა მოხდა? ვარსკვლავური მობრუნდა უამი?
აქ, სადაც დღემდე არ გვისმენია ზედმეტი ჩქამი,
ზარი დარიანდა, უეცრი გახანა ზარისარი,
შეენდა კარი, ამოცვივნენ ურდულ-რაზანი.

არ შეძრულიყვნენ შიშისაგან მთელი კედლები,
ვინც გინდა იყავ, შემოღწევას შენც ვერ შეძლებდი.

მეფისტოფელი

თქვენი პატრონი სადღა არის? არა ჩანს ისიც.
შემიძეს ანდა გამოიხმე, ნახვა მსურს მისი.

ფამულუსი

ვერა, ბატონო! თუ არ მიხმო, ვერ შევალ მასთან,
ნუ მომაცდენოთ, — უმაცრესი ბრნანება გასცა.
სიმარტოვეში, თვე გაუხად, იღვის მდუმარი,
არა ძილი და მოსვენება, არა სტუმარი.
სწავლული კაცი, ფაქიზი და სუფთად მოვლილი,
მენახირეს ჰგავს, გამჭვერებული და გაბოლილი.
თვალები ცეცხლის ხშირი ბერვით ჩასწითლებია.
თუ რამ მუსიკა ეყურება, ქანჩის ხმებია.

მეფისტოფელი

გთხოვთ, მოხსენოთ, ვერსად წავალ მის უნახავად,
შაგ საქმეებში ჩახედული კაცი გახლავართ.

(ფამულუსი გადის. მეფისტოფელი მძიმე-მძიმედ
დაჯდება.)

როგორც კი ტახტი ვიშვევ და ამაყად დაგჯექ,
კვლავ მაშინდელი ის სტუმარი დამადგა თავზე!
სულ სხვა გამხდარა, ახალთაგან ახალთაგანი,
ზღვარგადასულით, თავგასულით მოღის ქაქნით.

ბაკალავრი, ტალანტი შემოქანდება

ლია ბჭე და კარი ლია!
რა დღეა და თარილია?
ის, რაც დღემდე მევდარი ჩანდა,
გაცოცხლდა და ამიანდა?
არ ჩამხრივალა სიდამპლეში?

აღა ყედელიც, ის კედელიც,
ნაფერდილა სახლი მთელი.
ნელა-ნელა ინევს ქევეით.
ნანგრევებში მოვექცევით!
დროზე უნდა გავეჩქარო,
ვინ დამარტებს, მხდალი ხარ!

აქ რას ვეძებ, რისთვის მოველ?
ან იმ ჯერზე რა ვიპოვე?
ვიდექ მორცხვი, ახალბედა,
ვილაც კაცი დაჯდა ყბედად,
და ის უცხო წეროსანი მოძლვრად ვცანი.

დაგაბნევენ არაკებით,

ნიგნთა ძველთა ვარაყებით.

დაგაყრიან ჯერა-ჯერად,

რაც თვითონვე არა სჯერათ.

აგერ ერთი მსავასი სული,

ბინდუნდებშია შეყუული...

ნახე! ნახე! — კვლავ ის არი!

ქურქიც იმავ ტყავის არი!

უმალ მეცნი ეგ საწმისი,

კაციც მეცნი, სახე მისი.

ის ჯომარდი სულაც არ ჩანს,

როგორც მაშინ გაისარვა.

აბა, ერთი ახლა ნახოს,

რას გამომრჩეს სატრაბახოს!

მეფისტოფელი

ჩემმა ზარის ხმამ მოგიყვანათ? ვარ მოხარული,

იმ ნახვაზევე დაგაფასეთ, მახსოვს, ჯეროვნად.

აკადემიურს, როგორც ხედავთ, გამოვცდი წკეპლას.

ზუსტად ისა ხარ, რა სახითაც

ბაკალავრი

საცხობით სწორად განგისჯიათ, გეკუთვნით ქება! პირველად ვხედავ, ბერიკაცი რაღაცას ხვდება.

მეფისტოფელი

ლრმად დამარხული საგანძურის პოვნა მენადა, მაგრამ რაც რამე გამოვთხარე, მხოლოდ აახშირი.

ბაკალავრი, იქვე, ოთაში მდგარი ჩონჩხის თავისქალაზე ათითებს

არა მგონია, იმ ქალაზე უფრო მეტადაც ლირდეს ეგ თქვენი ფშუტე თავი, არც თუ თმახშირი.

მეფისტოფელი, უწყინარი კილოთი

მინდა შეგნიშნოთ: უზრდელობა არ ნიშნავს ჭკუას.

ბაკალავრი

თავაზინი გერმანელი ყალბი და ცრუა.

მეფისტოფელი, სავარძელს აგანსცენისკენ მიაგორებს და პარტერს მიმართავს

აქ, მაღლა, სუნთქვას მიკრძალავენ, ცოცხლადვე მჭამენ!

თქვენთან ჩამოვალ, შემიკედლეთ, მიშველეთ რამე!

ბაკალავრი

ჩემი თუ გნებავთ, თავხედობა უფრო ის არი, კვლავ რომ ფოლხავენ ბეხრეკები თქვენი ხნისანი. სიცოცხლე სისხლის დუღილია ახალგაზრდული, მასშია კაცის დასაწყისიც და დასასრულიც, სიცოცხლისგან ხელმეორე სიცოცხლეს სახავს, ძველი ქრება და არსებობა ეთმობა ახალს. ქვეყნიერების ნახევარი რომ დავიპყრით, თვლემდით? ოცნებებს ეძლეოდით? თქვენ სად იყავით! სიძერე განა სხვა რა არის, — ცივი ცხელება, თხელდება ჭკუა, დრო უაზროდ მიიწელება. კაცი ოცდაათს გადამცდარი, ყველა მკვდარია, არიან, მაგრამ ამქვეყნადაც აღარ არიან. რაც უფრო სწრაფად გავისტუმრებთ, უკეთესია.

მეფისტოფელი

აქ ეშმას სიტყვა უჟმოდაც უკვე თქსია...

ბაკალავრი

მე თუ არ შევთხზე, არ არსებობს ეშმაკი ისე.

მეფისტოფელი, თავისთვის

გაფრთხილდი, ფეხი არ დაგიდოს, მოიტქე კისერს.

ბაკალავრი

თვით შესაქმესაც სულ სხვაგვარი მივეცით რიგი! არ არსებობდა ეს სამყარო, მე შევქმნ იგი. მზეს მე მოვუძღვი, ჩემეული ახლავს ნათება, მე დავაწეს სმოვარის გზა და კლება-მატება. დღე ჩემით იწყებს გათენებას, ჩემთვის ირთვება, ჩემენ მოღელავს დედამინა მწვანე ზოროთებად. მე მარტომ დავსხი ვარსკვლავები ცის კამარაზე, ღამის წყვდიადი მათი ბრნყინვით გავალამაზე.

თუ არ მე, აზრი ვინ შესძინა მთელ ამ დროებას? ვინ გაგირდვიათ ფილისტერთა ეს ვიწროება? მოვალ, მოვდივარ შინაგანი შუქით აღვსილი, თავისუფალი, გზაგახსნილი, ხუნდებახსნილი.

(გადის.)

მეფისტოფელი

გასწი, იარე, ჭკუისა გჭირს, რა გაეწყობა, ერთ სიტყვას გეტყვი, არ გაწყებდა მაგის შეტყობა: ვერ მოიფიქტებ ვერც სიპრივეს, ვერც სიჭკვიანეს, უკვე ნაფიქრი რომ არ ჰქონდეთ ადამიანებს. ყველას და ყველს დრო აქვს და ვადა, ყბენცილკაცურო ჩაცხრები უინო, რაც უნდა ცეცხლი ეკიდნოს ბადაგს, დადუღდება და იქცევა ლვინოდ.

(მიმართავს ახალგაზრდა მაყურებლებს, რომლებიც ტაშს არ უკრავენ.)

რასაც გიამბობთ ეშმა ბებერი, არად არ მოგწონთ, დუმილს სჯერდებით. მანამ დაგრჩებათ გაუგებელი, სანამ თავადაც არ დაბერდებით.

ლაპორატორია

შუასაუკუნეობრივ წესზე განყობილი ოთახი. უცნაური ფორმისა და დანიშნულების ხელსაწყოები.

ვაგნერი

რა ზრიალია! რა რეკვა ატყდა! ჩამომჭვარტლული შეძრა კედლები! მორჩა, ეს არის, ახდება ნაღდად, რასაც ვეღვი და ვემედები. ჰა, ჭურჭლის შიგნით აინთო სხივი, გაუვერჩალს მიგავს, ლალისფრად ლვივის. მანათობელი თეთრი ზოლია, შუქიც და ჩრდოლიც მიმოჰყოლია. ნეტავ, არ ჩაქრება, ბოლომდე ენთოს! კარზეა ვილაც... ვინ არის, დმერთო!

მეფისტოფელი, შემოდის

მოგესალმებით! მომიყვანა კეთილმა ძალამ.

ვაგნერი, შემერთალი

კეთილი იყოს თქვენი ფეხი, მეც გიძლვნით სალამს.

(ხმადაბლა.)

სიტყვაც და სუნთქვაც შეიოკეთ ორიოდ წამით, დიდი საქმე ახლოვდება, ვარსკვლავთა ჟამი!

მეფისტოფელი

მაინც რა საქმე?

ვაგნერი

კაცის შექმნა.

მეფისტოფელი

მერედა, წყვილი?

ჯერ არ შესენია მსგავსი საქმე უწყვილოდ ქმნილი.

ვაგნერი

დროა, დავაგდოთ გამრავლების უხამსი წესი, ან კაცა მოდგმა აღარ უნდა ჩავსახოთ სქესით. სუსტი წერტილი, ინყებოდა სიცოცხლე რითაც, ჯერ შიდა შრეებს იერთებდა, მერე გარეთას, ფართოვდებოდა და თავის თავს თვითონვე ქმნიდა, მაგრამ ან მორჩა, შეიცვლება დღეს ვითარება, რადგან ის, რასაც უწყებენ ზოგჯერ სიამეს, შეცვერის პირულებს, მაგრამ არა ადამიანებს, ხოლო თუ კაცი მაღლა ისახლია სხვა ყველა არსზე, ნარმოშობითაც არ ემგვანოს არსთაგან არცერთს!

(ქურისკენ მიტრიალდება.)

ნახეთ, ინთება! ეს იგი, ბოლო ცდით ჩვენით, ასი ათასი ნაზავისგან შემდგარი ხსენით, სრული მასალა კომპონირდა, სათხზველი კაცთა, კოლბაში ნელა ვერლუტირდა, თანდათან დანდა, კოსობიტირდა, არ იმღვრევა სხვა რაიმეთი, რაც ისახავს, სრული ნარმატების გაჩნდა იმედი.

(ქურაზე დაიხრება.)

სულ უფრო ცხადად ამოძრავდა შეკრული მასა, კიდევ ცოტაც და გამოჩნდება სულ ბოლო მივჯანა: ბუნების უღრმეს საიდუმლოდ ვსახავდით რასაც, დღეს უკვე ცდების საგანია, გონებით ვინჯავთ. ორგანიზების ბუნებრივი ძველი თვისება ახალ პროცესად შემობრუნდა, კრისტალიზებად.

მეფისტოციურელი

იგი, ვინც ბევრი იმგზავრა და ბევრი რამ ნახა, ვაგლახ, ძნელადა, ნაწყვეტი სანახავს ახალს. უფრავალებს ვისმე შევხვედრივარ ავლილს თუ ჩავლილს, კრისტალიზების მოწმეცა ვარ კაცისა მრავლის.

ვაგნერი

იკვრის, შენიგთდა! რაც თვალნათლივ იძლევა ნიშანს, ნამიღა დაგვრჩა, სინჯარას სიცოცხლე იშვას. თავიდან დიდი განზრახვები ბრივულინი ჩანან, დაგვცინის ხალხი, ასახდენი ახდება სანამ. როცა იქნება, კაცის აზრი მეტსაც მაღარევს, გონებას შექმნის ხელოვნურს და უგამჭრიახეს. (აღტაცებული სახით დასცექრის ქურჭელს.)

ერთი უსმინე, რა წერიალი ჩადგა მინაში!

ქრება და ჩნდება მოცახცახ სინათლის წვეთი! ციცენა კაცუნა ჭურჭელშიგნით დგას ჩვენ წინაშე, სხვა რა ვინატროთ? რა ინატროს სამყარომ მეტ? პატარა, მაგრამ ეკეთილაღნაგი, კაცისელია ყველა ნახანაგით. კაცის ხმად იქცა მინის ზრიალი, სიტყვად მობგერს და შიგ აზრი არი!

ჰომენეულუსი, ჭურჭლის შიგნიდან, ვაგნერს

რაო, მამიკო, ქანცი გაგდვრა? ჭირაჭამი ხარ? რადას უყურებ, დამესარე, გულში ჩამიკარ, ოლონდ, იცოდე, ფრთხილად იყავ, არ გატყდეს მინა, ჩემი საკანი, ხელოვნურად შექმნილთა ბინა. ცა და ქვეყანა სივინროვედ უჩანთ ბუნებრივთ, ჩვენ კი დაბაზულში უნდა ვისხდეთ ხელოვნურები.

(მეფისტოცელს.)

აპ, ეს შენა ხარ, შე თაღლითო? გმადლობ, მოხვედი. გმართებს, მომხედო, სახლიკაცად რაკი მომხვდები.

ეტყობა, ბედმა გადმოგაგდო ჩემს სიახლოვეს, ვჩერარი არდაგის შემოჭერას, ძალთა მოკერებას. რახან ვარსებობ, ავმოქმედდე უნდა ახლავე, შენ ერთადერთი რამ გეხება, — გზის შემოკლება.

ვაგნერი

გამოგიტყდებით, ჩემი თავის მევე მრცხენია, გადაუჭრელი საკითხები გარს იმდენია. თუნდაც ავილოთ სულისა და ხოლოც იცოდე, ფრთხილად იყავ, არ გატყდეს მინა, ერთმანეთის თუ შეიქმნებ იმ დასაბამით, ერ

პომუნკულუსი
ხედავთ, რას უჭვრეტს?

(მინის ქურჭელი ვაგნერის ხელთაგან გასხლტება,
ფაუსტს დაპერუნავს და დაპარატის თავზე.)

სილამაზე აკრავს ხალასი!
მშვენიერ ქალთა გუნდი მოჩანს წყლისპირს, ჭალაში...
ტანთ გაუხდიათ... ის დინ არის? დედოფალია?
ლერტებისა თუ ლერტკაცების მოდგმისად ვცანი.
ნელა გაშიშვლდა, მოლო კორდიც ნელა ჩალია,
მსუბუქ ჭავლებში გაიგრილა მხურვალე ტანი.
მაგრამ რა ჩქროლვა-შრიალია, რა ქროლვა ჩქარი?
წყლოვანი სარკე ფრთათაცემის იმსხვრევა ქარით.
შემნიშვლი გარბის ყველა. დედოფალს მარტოს
მოულონელი სანახავი არ აკრთოს, ართოს.
მალე ქალური სიამისაც იგრძნობს სავსებას,
როცა მის კალთას მეფე-გედი მიეტმასნება
ძალუმი ძალით. ამგვარ საქმეს, ჩანს, ჩვეულია.
მაგრამ უცრად, სანამ ვნება გადაკვალთავდათ,
ნისლი ჩამოწვა, გადაფარა ტევრი სრულიად,
და მშვენიერი ეს სურათიც გაქრა თვალთაგან.

მეფისტოფელი
ასე პატარა — და მეზღაპრე ასეთი დიდი!
არც კი გრცევნია, მოლანდებულს ნანახად ყიდი.
ვერაფერს ვხედავ მე მაგდაგვარს...

პომუნკულუსი
სავსებით მჯერა.
ჩრდილოელი ხარ, დაგხშობია ნისლისგან მზერა.
მღვდელმასაზურების, რაინდობის ხრიოკმა გზარდა,
სხვას რას ნახავდი, ჯანდისა და კლდების გარდა!

(მიმოიხდაგს.)

ჩაუამებული თაღ-ფანჯრები ისრული წყობით,
ჩალატებული სივიწროვე ხავსი და ობი...
გაიღვიძებს და — ისევ ისე ეგ ძველი ფუქე!
შიში მაქვს, გული გაუსკდება ზაფრისუან უცე!
სულ სხვ მხარეში იმყოფება ახლა მიმნებით —
თეთრი გედები, მობანავე ლამაზმანები...
ველარ იგუებს, ტყუილია, ამ ყოფას დუხტირს!
მეც მიჭირს ჯდომა გამოკეტილ, შემინულ ხუფში.
შორს, შორს აქედან!

მეფისტოფელი
ბარემ გვითხარ, სად მიგვიძლვები!

პომონკულუსი
ყველას ის შვენის, ბუნებითად მისი რაც არი!
მამაც ჯარისკაცა რა შეფერის? მოი ფიცხელი,
კონტა ქალიშვილს — ცეკვა-როკვა, სიცილ-ტკარცალი.
ამ მეტროფს კიდევ, მომხვდარი ვარ, ვაამებთ რითიც, —
დღეს კლასიკური ვალურუგობის ლამეა დიდი,
მივიყვანოთ და შეერთება თავის სტიქიას.

მეფისტოფელი
რაც არ მივლია, ეგ აღლუმი არ გამიგია.

პომუნკულუსი
სად გაიგებდი, რომანტიკულ ლანდებს ედები,
გძულს კლასიკური სახებანი, ძველი ხედები.

მეფისტოფელი
არ მხიბლავს ყოფნა მაგ მხარეში, დაგემონმები.
მაფრთხობენ ჩემი ელინური ძველი მოძმენი.

პომუნკულუსი
სატანავ, ჩრდილო-დასავლეთის გიყვარს ნაპირი,
დღის ილონდ სამხრეთ-აღმოსავლეთს შევეფარებით,
პენეიონის დასწრივი მიდის გზა პირდაპირი,
დამა და დამა, თუ ტევრებით, თუ ბუჩქარებით.
გარშემო დიდი მინდვრებია, მთები მაღალი,
და ფარსალუს მდებარეობს, ძველიც, ახალიც.

თარგმნა დავით თერთიანევა

მეფისტოფელი

მოვრჩეთ! გამიშვით! არ მჭირდება ის ძველი დავა!
მონიბისა და ტირანისი კვეთება მტრული!
ჩაცხოება, ისევ დაიგზნება, ზღვა სისხლად წავა,
არ იქნა, ველარ ამოთავდა, გაწყალდა გული!
ეჭვს ვერ იღებენ, რომ მიზეზი ასმოდევსია,
ჩუმად დაძრებება, ყველა შუღლი მისგან თესია.
„თავისუფლება!“ — აღტაცების ისმის ძახილი,
არადა, მონა მონას ებრძვის ხელში მახვილით.

პომუნკულუსი

ასეა კაცი, სიჯიუტე დაჲყვა ბუნებით.
ვისაც რა ხეროლვა-შრიალია, რა ქროლვა ჩქარი?
წყლოვანი სარკე ფრთათაცემის იმსხვრევა ქარით.
შემნიშვლი გარბის ყველა. დედოფალს მარტოს
მოულონელი სანახავი არ აკრთოს, ართოს.
მაღრამ შევეშვათ... ჯერ ამ საწყალს ვალირსოთ შველა.
როდემდე გვინდა შევატვოვთ თავის ზმანებებს!
შეძლებ, უწამლე, ვერ შეძლებ და მე დამანებე.

მეფისტოფელი

რამე ჩემებურს ბარე ვცდიდი, ბროკენულს რასამ,
მაგრამ ის კარი წარმართულმა დამიხშო რაზამ.
ისე, ბერძნებზე დიდი აზრიც არ დამრჩენია,
გრძნიბადის იქით ვერას ხედავს მათი გენია.
ხალისიან და ლამაზ ცოდვებს სთავაზობს მსურველთ,
ჩვენი კი ყოვლად უსახო და ქუფრია თურმე.

პომუნკულუსი

ვინძლო მაგ ცოდვებს ფერხორციანს შენც კი დანებდე!
გამენია რამე თესალიელ კუდიანებზე?
გაიგონებ და უეჭველად დაეხარბები.

მეფისტოფელი, მსუნაგი სახით

ო, თესალიელ კუდიანებს ვეტრფი, ცხადია!
ოღონდ შორიდან. ახლო მისელა არც მიქადია.
გამომიყითხავს შიგადაშიგ მათი ამბები.
არა მგონია, დამით დამე დავრჩე მაგათან.
მაინც მოვსინჯავ — ორი-სამი მისვლაც რა გახდა...

პომუნკულუსი

დღონა, აბაური შენი ძველი წამისასხამი,
ჩვენი მიჯუნური გამოვხვიოთ, მოყმე საწყალი.
მაშინდელივით აფრინდებით ჯადო-ჭინჭიბით,
მე გაგინათებთ, სამივენი შორს გავიჭრებით.

ვაგნერი

მერე მე რა ვქნა?

პომუნკულუსი

რა უნდა ქნა, შენ აქ დარჩები,
რამდენი რამე გელოდება საქართ-სარჯელი.
ნუ აჩქარდები, იყავ დინჯვი, იღვანე ნელა,
შეიცან ყველა „რა“ და „როგორ“, ჩახედე მიზეზს.
მე კი იქამდე გარე ვივლი სკენელიდან სკენელად,
მინდა, ნერტილი ჩემი ხელით რომ დავსვა „ი“-ზე.
შენს მაღალ მიზანს თუ ეწვეო, გაცლის დროება,
მაშინ, ი, მაშინ საზღაურიც მაღალი გელი:
ოქრო, სახელი, წარჩინება, ცხოვრება გრძელი,
და, იმდინა, ცოტა ცოდნაც და სათნოებაც...
აბა, მშვიდობით!

ვაგნერი, მწუხარედ

გული მიგრძნობს, წახვალ და წახვალ.
მშვიდობით გევლოს! აღარასდროს მომინევს წახვა.

მეფისტოფელი

ვერ ვიზამ, ხათრი არ მივაგო, ჩვენი მისხია,
პენეიოს ზე ჩასელა უნდა, გზა გამიხსნია.

(მაყურებელს.)

როგორც იქნება, უნდა ვცადო შეხმატკილება.
ასეა ხოლმე: საკუთარი გვმართავს ქმნილება.

აკა მორჩილაძე

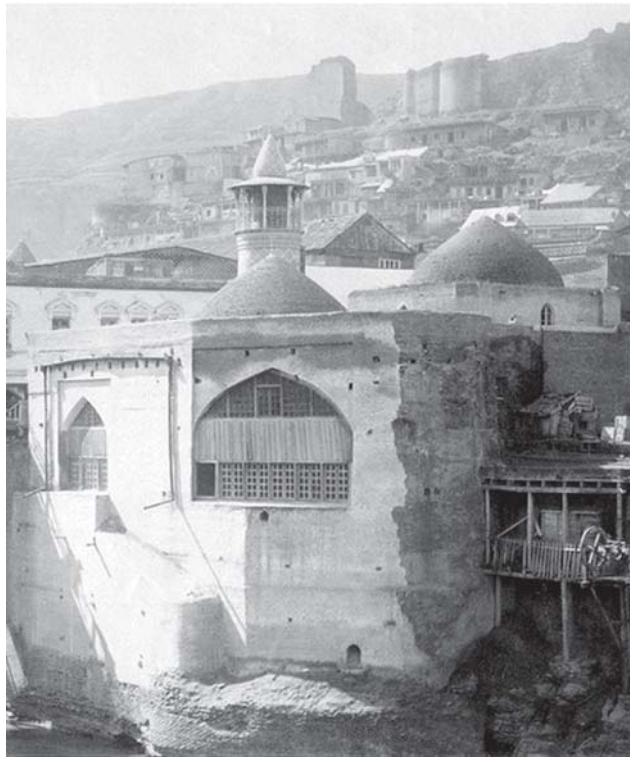
ნაცერები

3 არღის

და გულგულისა

სუმბუქი საგაზეთო სერიალი
დასაწყისი №160-164

ხევაპვეს სარია — ან თააგებ, ან იცოცხებებ

1.

ყარა ისმაილის აღმართზე დიდად არ უთანაგრძნობდენ განძის მაძიებლებსა და მათ მონინააღმდეგებებს. ყარა ისმაილსა ზედა მარადი ცხოვრება ხელენიფებოდა. იქ მოსვენებით შეიძლებოდა ყოფნა.

შუშაბანდებში ძეველებურად აგორავებდნენ კამათელს ნარდის დაფაზე. თოთქოს არაფერი ხდებოდა.

აბულასანი ვიწრო სადარბაზოში შევიდა, ფრთხილად გადააბიჯა ფეხსანდენზე გაგორებულ შუქურ მემზე-სუმბირის ძალს და კაბეს შეუყვა.

ოთახში შესულს ამორთველი არ უძებნია, ისედაც დაინახა ღუმელთან მიმჯდარი კაცი.

სქელნარბებიანი მელოტი კაცი იყო, შეშინებული თუ გაბედული, უცებ ვერც მიხვდებოდი.

აბულასანი კარს მიყურდნო ზურგით.

ღუმელთან ტაბასიჭ მდივანი იჯდა.

— ძალიან გთხოვთ, არ აყვირდეთ, სხვა გამოსავალი არ მქონდა, — ნამდიდა ნამდივნარი.

აბულასანს ხმა არ ამულია. ერთი წამით ისიც იფიქრა, რომ დედალოსი მიჯდა და მიმჯდარი კაცი.

— აბულასანი ვიწრო სამითვებიანი მომულების მართვის მიმული იჯდა.

— ერთი-ორი ღუნდა უნდა გამათვეინოთ. თუ დამიტიქეს, ნანილ-ნანილ დამჭრიან და არ მითხრათ, დაგჭრან, მერე მერა არ მივარათ. ეს თქვენ არ შეგვეფერებათ. თქვენთან არავინ მომენის. აბა, ვინ მომენის დედალოსის მოადგილესთან?

— მე უკე გადავდექი, — უბასუხა აბულასანმა, — ამიტომ, შეგიძლია, თვ

— ეჭ., — ამოიხორა ტარსაიჭმა.
აბულასანი რატომლაც გახალისდა.
— აბა, ამოალაგვ შენი პურმარილი, —
უთხრა ტარსაიჭმა.
ამან უბიდან არყის ბოთლი ამოაძრინა.
— რუსულია, — თქვა მხიარულად, —
ჰერცოგის დახმარება.
— ვაპ, ჰერცოგი გაპარსეთ?
— მაშ როგორ, მაშ როგორ...
ტარსაიჭმა შავი აბგიდან სამი ცალი
კონსერვის ქილა ამოაძრინა და ღუმელზე
შემოდა.

აბულასანის ხელები მოიფშნიტა.
— ასე მგონია, რომ ტყეში ვარ და ჰერცოგის კონსერვის ვჭმა. ადრე პარტიზანებს უგზავნდა საკვებს. მიდი ერთი, გახსენი.
ორი ყლუპი მომიტდებოდა...

ტარსაიჭმს გაცინა.
— ეკაბლიანმაც ასე იცოდა. მთელი
დღე ჯაჯლანებდა და საღამოობით სვამ-
და.
აბულასანმა ჩინური ფინჯნები გამო-
ოლო.

— მეტი არაფერი მაქვს, ამაში ჩამო-
ასხი.

— ერთი სახარება შეგვენის, — თქვა
ტარსაიჭმა და გადაპკრა.

— ვაპ, შენ ეგეთები საიდან იცი? —
ნერფელად გაუკვირდა აბულასანს, — ან-
ვარ ჯანმა გასწავლა?

— არა, მამაჩემმა იცოდა ხოლმე, —
მოიწყინა ტარსო-მდიგანმა, — საწყალი
მამაჩემი ასე ილოცებოდა...

— ჰოდა, მამაშენი მოვიგონოთ. ღმ-
ერთმა რაც აქ დააკლო, იქ მიუვიდეს. იქ
შენი თავი არ მოანაცროს, — აბულასან-
მაც მიყუდა ფინჯანი.

სტუმარი კონსერვის სახურავს
აწვალებდა დანის პირით.

— მამაშენს რა ერქვა? ქალაქელები
ხართ? — გამოცოცხლება აბულასანი.

— მამაჩემს, — ქილა დადგა ტარსაიჭ-
მა და გაჩუმდა.

ერთხანს ასე იყო, გარინდული და
თითქოს გულმონურული.

მერე კი თავი აიღო და მასპინძელს
პირდაპირ თვალებში შეხედა:

— მე სულ მინდოდა, რომ... ყველას ვეზ-
იზლებოდი და... რა ვიცი, მე სულ სასარგე-
ბლო საქმეს ვაეკეთებდი და ახლაც ვაკეთებ.

— რა იყო, ბიჭო? — მხარზე ხელი დაპ-
კრა აბულასანმა, — დარჩი-მეთექი, ხომ
გითხარი. შენ კი არა, ქვაბლიანი რომ
გაიცეს ციხიდან, იმას გავათევინებ
ღამეს.

— არა, ეგ არა, ბატონი ილია. თქვენ
მეითხო, მამაშენი ვინ იყო და უფლება
არა მაქვს, ეგ გითხარა, მაგრამ არც იმის
უფლება მაქვს, თქვენს ჰერცეგვ ვიყო და
არაფერი გითხრათ. მე არ ველოდი, ალ-
ვერდის შეილიშვილი ვარ...

აბულასანს ფინჯანი შეცაცივდა ხელში.

— მოიცა, შენ რა, გიგინას ბიჭი ხარ?
თუ მაყვალა-იძებდი? გიგინასი ხარ, გი-
გინასი. მაყვალას ქმარი აქ იყო გუშინინ,
ნაწერები უნდა გამოვცეო. არა?

ტარსაიჭმს არაფერი უთქამას.

— მოიცა, გიგინა ხო სტამბოლში ნაი-
ვანა, — ხელები გაასავსავა აბულასანმა,
— ახლა, ნუ ცულლუტობ, ბიჭო, შე ძენა-
გამომტეხლო.

— არ გჯერათ, — მნარე დარმოთქვა
სტუმარმა, — არც გაგემტყუნებათ. მე
არავინ დამიჯერებს. თვითონ არ მჯერა
ჩემი თავისი. გადამიყოლა შაითანბაზარმა,
ამ საშენებლამა ნიღაბმა...

ნამდივნრმა დასხა და დალია.

აბულასანი შეწუხდა.

— მე არა მაქვს უფლება, აგიხსნათ ეს
ყველაფერი. მე აქ... მოკლედ, ხვალ-ზეგ
დედალოსის მთავრობა უნდა გაიცეს და
ქვაბლიანიც უნდა გაქრეს ციხიდან.

— რა სისულელეა. იმ შენგან გადარეუ-
ლი ხალხის გულისთვის? მე მივალ და
ვეტყვი, რომ ხელი არ გახლონ. მაინც ამ-
ბობდნენ შეწებ, დაიჭირესო. მამალო ამ-
ბობდა, დაჭერილია. ყველა ასე ამბობდა
დღეს და. რამ გალაქლაქა ის სისულელე-
ბი ხომლელ რაინდებზე? ჩემთან პატარა
ენდრო იყო. ენდრო მაშალისანი...

— თქვენ გჯერათ, რომ გიგინას ვაჟი
ვარ? — ჰერცოგი იყო არა ტარსაიჭმის.

— გიგინა ბავშვი იყო, აქედაც რომ გაი-
ცა... ასე არ არის? ვერაფერი გავიგე...

ტარსაიჭმა საკინძე შეიხსნა და ძენებუ-
ლო მობმული ავგაროზი დანანა აბულასანს.

— აი, მთელი სიცოცხლე ამას ვატარებ.

ბაბუაჩემის სახსოვარია. ამ ქვეყნის ჯავ-
რმა გადაიყოლა. ნახეთ, რა ნერია?

— ღმერთო, იხსენი შაითანბაზარი, —
ამოიკითხა აბულასანმა.

— აი, ეს, — ტარსომ თითბრის ფირფი-
ტა გაუნოდა ილიას, — აი, ეს ერთი... ამ
ნიშნით ყველა კარი იღება ჩემთვის. ეს ჩემი
ნომერია... მეტს ვერაფერს გეტყვით... ოცი
წელიანდია, რაც აქ ვარ... მე დიდ, ლამაზ,
ბედნიერ ქვეყნაში დაგიბადებდე.

— არ მჯერა, — ძალისძალად ამოთქ-
ვა აბულასანმა, თუმცა მიხედვა, რომ
სჯეროდა, — შეწებ ამბობდნენ, ასიკა
ასურასტანის მონაცემიდან.

— ვიცი, ვიყავი კიდეც. ოღონდ არა
საქმისის საზოგადოების.

— ერთი ჯაშუში იყო უკვე აქ, — ამ-
ოიხორა აბულასანმა, — შენ მეორე ჯაშუ-
ში ხარ? ერთად ხართ?

— არ ვიცი, ვინ იყო...

— კაცი იყო, ჯანიანი. უცხოელი. ჯაშ-
უში ვარო, ასე გამეცნო, რაღაც სისულე-
ლეები მითხავა და მე ვუთხარი, შაითანბაზ-
არას ვერ გაუგებოთქო.

აბულასანი დადუმდა.

ჭს თითქოს ნაწყენმა.

— რა? — ნამოდგა ჯაშუში.

— სახლი ინვის იქეთ, გაღმა უპანში.
ალპათ, რომელიმე სამთავრობო. დიონისის
ოსის აპარტამენტი ხომ არ იქნება?

ტარსაიჭმი სარკმელთან მივიდა.

— დაინწყო? — მნარე დამოთქვა ილ-
იამ.

შემცბარი ტარსაიჭმი სარკმელს მოშორ-
და და საათს დახედა.

აბულასანი ითხოვდან გავარდა და
სწრაფად დაეშვა კიბეზე. ტარსაიჭმი კვლავ
სარკმელთან იდგა. უყურებდა, როგორ
ჩარბიდა მოხუცი ყარა ისმაილის დაღ-
მართზე და რატომლაც ეცოდებოდა იგი. საუცხო
ჩინებოდა, თუ გაუძლებდა.

აბულასანი მონაცემი და მოხუცი და
გაოგნებული მოხუცის თვალინი გაბარი.

— გუშინ ინტერვიუზე გეძებდით, —
ხვისტინებდა ფორ.

— ომ, უკვე სარდაფში ვიჯექი.

— ინსტრუქციას ველოდი. ოთხ საათზე
მივიღებ და დავიწყებ.

— ყველაფერი იქენი?

— ჯერჯერობით, მიდის.

მერე ირივებ მოხუცის მოხედა და ტარ-
საიჭმა, დაშვივიდებულმა და სახეზელმილ-
გადაფენილმა, მიმართა აბულასანს:

— ბატონი ილია, ჩვენ ერთ საქმეს ვემ-
საურებით.

აბულასანმა სახევარ საათში დაბრუნდა.
მერე ირივებ მოხუცის მოხედა და ტარ-
საიჭმა:

— აბულასანმა სახელი ხელებში თაერგუ-
ლო იჯდა სანოლზე.

— ეს არ იყო ქაბლიანის დროება. რაღაც
უფრო დიდი და სამინელი იყო.

2.

შაითანბაზორის პანანინა აეროდრომზე
კი ჰერცოგ გლოჩესტერის თვითმფრინავი
ღმუოდა. ჰერცოგს ელოდნენ, ის კი არ
ჩაწიდა.

ჯეკი ცდილობდა, რაცი და გავიდი-
ბოდა პატრონს ან მის რომელიმე მცველს,
მაგრამ მალევე დაატყო, რომ იმ საღამოს
რადიოსახშირები გადაეკეტათ. ჯეკი
გამოცდილი კაცი იყო და მიხედვა, რომ
გადამცემი ტყუილად არ დაღუმდებოდა,
ჰერცოგის ანძას რაღაც ფრთხოებით.

შან ორი კაცი იახლა და მანქანაში ჩა-
ჯდა. გეზი საროსტანის სახლისკენ აი-
ღოდა. სადაც საათნახვრის ნინ დატოვა ჰერცო-
გი.

ლამით კი წვიმდა, ქარი გვარიანად
არყევდა თოდისაკი ბრძენის ფარლალა-
ბულებულას. აბულასანი ვარ-ასფაგურის ქვ-
აბები შეყრილ პატიმრებზე ფიქრობდა.

— ცხენიანი კაცი, ცხენიანი კაცი, —
დაინრიპინა უცებ მოხუცმა.

ბოლვას გავდა. აბულასანსაც ბოლვა
ეგონა და მხოლოდ გვერდი იცვალდა.

აბულასანი გარინდულიყო.
— ჩამო, რაღას განონილხარ...
— მიდა, ავთანდილო, — მოესმა თო-
დოსაკის ხმა, — მიდი. ეგ არი რო, სად
გაიქცევი?

აბულასანმა ნელა წამოინია და ხელის
ფათურით მოძეპნა პირველი საფეხური.
— სკელია, ბიჭო, ავთანდილო, ნელა
მიყევი...
— ბრძნია, მა რა არი ეს კურთხეული!

— შესძახა დუხტიამ და პოეტის ნაბადი მი-
უგდო, — კარგა იყავი, პაპა, უკეთეს დრო-
ში მენახე. მეფე რო გავხდები, შენ წაგი-
ვან მეღვნეოდ!

— ავთანდილო... — გაიგონა აბულა-
სანმა და ჭარეც ჩაქრა იქ, მაღლა.
— ბრძნია, მა რა არი, ყველაფერი
იცის, — ჩაილაპარაკა შემრიგებულმა და
ცხენს დეზი ჰერა, — ჩოხაც ვიშვნენ, ხუ-
უნიკელო...

და გააჭერს გაღუნპულებმა დაბურულ
ტყეში, უმთვარო ღამით და მხოლოდ
გამოენისას, უღელტეხილზე მოხდა ის,
რაც ადრევე, ტყეში უნდა მომხდარიყო,
მაგრამ გადარეული შემრიგებლის წყალო-
ბით უღელტეხილამდე სულიც ვერ
ჩაბრუნეს.

— შენა და, ხუსუნიკელო, — ამოთქა
დუხტიამ, როცა ცხენები შეავენეს და ერთ-
მანეთს შეხედეს, — შენთან ვიყვი, ქალაქ-
ში.

აბულასანს თითქოს ურო დასცეს თავ-
შიო.

— ქალაქში? — ძლიერ ამოისუნთქა.
— ხო, შენთან ვიყვი სახლში.
— მერე? — სული დაელია ილუშა.
— არაფერი, მერე. შენს სახლში გამომ-
ტეხელი ზის. ელოდებიან. შენი ცოლიც
გაუცილებიათ იქედან, ალბერტილში ჰყავ-
თო.

აბულასანს ენა დაება.

— კაცმა მითხრა, იუსუფა ვარო. შენზე
სთქვა გაქცეულა. მეზობელი ვარო...
გაიგე?

აბულასანი მხოლოდ წამით შეყვონდა
და მერე ხმადაბლა, თუმცა მტკიცედ თქვა
ის, რის თქმასაც თოდოსაკისთან ყოფი-
ნას აპირებდა:

— წავედო.
— წავედო? — ცხენი აუცეკვდა დუხ-
ტია მეხამლეს.

— ჰო.

— სად წავედო?

— ქალაქში.

— და რათა? ცოლის გამოსახსნელად?
— ჰო... რა ვიცი.

— აქედან ყარასამდი უფრო ახლოა,
ვინემ აფსუშმდე.

— წავედო, — ცხენი მოაბრუნა აბულა-
სანმა.

დილაბანდში ჩანდა მისი მიტკალივით
სახე.

— აგე, გახედე, — სამხრეთისკენ გაიშ-
ვირა ხელი შემრიგებულმა, — ეგ ოსმალე-
თია. მე რო მითხრა, ცოლი თუ თავისუ-
ფლებაო, ვიტყვით თავისუფლება, იმიტო,
რო სინამდვილეში თავისუფლებაარი, რაც
არი. იმდენი ჯავრი მოსდევს სათრევად,
რო... ველარ დაიწყებ ესაოდა ისაო. შენ თუ
გინდა თავისუფლება, აგე, სად არი... შენ
თუ გინდა...

— მაგრათ, ბიჭებო, — აბულასანი არ
უსმენდა დუხტიას, მდუმარე ყაჩაღებს
ეთხოვებოდა.

— მაიცა, ხუსუნიკელო... — შესძახა
უცებ შემრიგებულმა, — გულშირა გიდევს?
— რა უნდა მედოვა?

— გინდა, ხელა ჩვენაც მოვტრიალდებ-
ით და ალბერტილს დავეცეთ, შენი ცოლი
გამოვიტაცოთ და გამოვქანდეთ. ბრძნე-
თან დავისვენოთ და მერე აქეთ გამოვა-
ჭენოთ.

— არა, — თქვა აბულასანმა, — არა.
შენ რა შეაში ხარ?

— არა კი არა, გადაწყვეტილია. რას
იტყვი, არისტოფან?

— წავიდეთ, — უდარდელად გაეპასუხა
ყაჩაღი.

— არა. ჩაგვხოცავენ. თქვენი საქმე არ
არის.

— რასაც ეხლა შენ შეები, ხუსუნიკე-
ლო, ეგ არი მთხლე. შენ ვაჟაპობა გამონია
და არი მთხლე.

— არაფერი, არ მგონია.

და თხოვენი დუმდნენ ერთხანს.

ბოლოს ისევ შემრიგებელმა თქვა:

— კარგი, შენ წადი. ჩვენგზას ვერევით...

და ისე, რომ აღარც შემოუხედავს,

მათრახი გადაუჭირა ცხენს...
ნვიმების დრო იყო.
ნვიმდა და ნვიმდა.

პატიმართა ლამის ნახევარი ავადმყო-
ფობდა — სველ ვარ-ასფაგურის ქვებებში
ლამენათევი, ფილტვებდახავრეტილი და
დასუსტებული.

მათ მაინც მიერეკებოდნენ ორმოების
სათხრელად, რადგან ასურასტანის აზრით,
რაღაცის კეთება მაინც შეეძლოთ.

ბოლო კვირას საიდუმლო მრჩევლის
ცხოვრება პაპიროსის გაუთავებელ წევად
და ორმოებზე გაუთავებელ ფიქრად
ქევულიყო...

ასურასტანი ზარის ლილას დააწევა და
შემოსულ დავითავის კადრის პერია:

— ამალია შვიდეაცა გაუშვი?

— ეტლით, — ჩაიხითხითა გამომტებ-

ლობი.

აკა მორჩილაძე

საკითხში. მოჭიდავეები უნდა გვასხდნენ
თავზე? ხომ უნდა შეგვეხედებოდეს მსოფ-
ლის თვალში?

აბულასანი ჩამოჯდა და ჭერს ახედა.

— რაც თქვენ ხართ აქ... ჩემთვის არა-
სოდეს უკითხავთ, რა მინდა. სულ იმას
მეუბნებით, თქვენ რა გინდათ. ამიტომ,
ჩართალი ვარ.

— თქვენ ამირბარი გინდოდათ. რა
უნდა მეკითხა?

— მე ადამიანური ცხოვრება მინდო-

და. რას გავს აქაურობა. სწორედ გუშინ
ამოვიარე. ამალია დააპატიმრეთ, ამას
იქით ალარაფერი. როგორც თქვენ არ ვი-
კითხავთ და დამაპატიმრეთ, ისე აუკითხ-
ავს სხვას და გამაქაცია, რომ ჩაგვაბით სია-
მის ტყუპებივით... კი არ ვნანობ. ზღაპრუ-
ლი დღეები იყო. რომ შემეძლოს, ისევ

აკა მორჩილაძე

ნაცერეპი ვარდის და გულგულისა სუმბუქი საგაზეთო სერიალი

— ამოიყვანე ის, თუ გაიღვიძა.

— გავალივებ, ბატონო...

— არა, არა...

ატალახებულიყო გადათელილი ალ-
ბერტილის ბაღი. პოლკოვნიკის გულს
უკლავდა მისი ხილვა. ამდენ წელითადს
თავს დასტრიალებდა და ჰა, ორ-სამ დღე-
ში მოისპონ იქაურობა. ეს წყეული პატიმ-
რები თითქოს საგანგებოდ თელავდნენ.

აა, რომელი ციხის ეზოში იქნებოდა ამა-
დენი ვარდი? მსოფლიოში ვერსად ნახავ-
დი ამას. ერთი ხანიც გამოხდებოდა და
მოვიდოდნენ უცხოელები, ნახავდნენ და
ამითაც გაოცდებოდნენ. ყელაზე ლამაზი
ყველაზე მყუდრო და უცნაური სატუსალო.

შეითანაბარი ლამაზი იქნებოდა. იტყოდ-
ნებ, არის იქ ერთი, მაღალ-მაღალი და
ტანხმელი მოხუცი, ლეგენდებიდან გადა-
მოსული გვარითა და სახელით. იგი საო-
ცარი მმართველი ყოფილა, თავისი ხელი და
შეითანაბარი ლამაზი იქნებოდა. იტყოდ-
ნებ, არის იქ ერთი, მაღალ-მაღალი და
ტანხმელი მოხუცი, ლეგენდებიდან გადა-
მოსული გვარითა და სახელით. იგი საო-
ცარი მმართველი ყოფილა, თავისი ხელი და
შეითანაბარი ლამაზი იქნებოდა. ასე-
ნა ასე არ იცი?

ასურასტანი არაფერი უთქამის, ყიური
შემოისახსნა ცტუსალები, გაექცა გან-
ზენი.

— ეშმაკებისენ ხართ. დამეხმარეთ.
ათი წელინადია, ამას გემუდარებით. თქვე-
ნი მეწყვილე სადღა გადაიკარგა?

ის იყო, აბულასანს უნდა ეტქვა, სამა-
ლეთში დარჩა, რომ საიდანდაც, თითქოს
ცხრა კედელს იქიდან, ამ კედელთა
მბზარავი გადარეული ყიურინა მოესმა.

ასურასტანი ერთი მიხედა ფანჯარას და
ზარი დარევა.

— ეშმაკებისენ ხართ. დამეხმარეთ.
ათი წელინადია, ამას გემუდარებით. თქვე-
ნი მეწყვილე სადღა გადაიკარგა?

ის იყო, აბულასანს უნდა ეტქვა, სამა-
ლეთში დარჩა, რომ საიდანდაც, თითქოს
ცხრა კედელს იქიდან, ამ კედელთა
მბზარავი გადარეული ყიურინა მოესმა.

ასურასტანი ერთი მიხედა ფანჯარას და
ზარი დარევა.

— გაიგო ერთი, ვინ ღრიალებს? დაიღ-
ალენენ ტუსალე

შოთა იათაშვილი, პოეტებს შორის, ერთ-ერთი პირველია, ვინც ძალიან დიდი ხნის წინათ, 80-იანების ბოლოს, სტუდენტობისას გავიცანი. მას მერე ბევრი რამ მოხდა, ზოგადად, ადამიანთა ცხოვრებაში. ბევრმა იცვალა გეზი — ჯერ ლექსებით და მოთხრობებით იყიდალა, მერე კი სხვადასხვა მიზეზით ჩამოშორდა ხელოვნებას და რა სფეროში აღარ დაკავდა. რაღა შორს წავიდე, მეც, ძე შეცდომილივით, ამ ათი წლის წინღა დავანებებით თავი უსრნალისტიკას და ლიტერატურულ საქმიანობას დავუძრუნდი. მოკლედ, იმის თქმა მინდა, რომ ზოგი წავიდა, ზოგი კი დარჩა. დარჩა და იმ საშინელ 90-იან წლებს სწორედ ამ ლექსებთა და მოთხრობებით შეხვდა.

მაშინ ერთდღოულად ხდებოდა ყველაფერი — ცუდიც და კარგიც. სახლები მეტად და მეტად ბეჭედებოდა და ცივდებოდა, ხოლო ადამიანები მეტად და მეტად თბებოდნენ და ნათდებოდნენ. მათ პირველად მოისმინეს ლექსები გასტრონომია და მინისქვემა გადასასვლელში, ყვავილებში ჩაფლული ჰალსტუბიანი მწერლების მაგივრად სცენაზე პირველად დაინახეს პოეტი, რომელსაც „სეტკაში“ ცარიელი ბოთლები ეწყო და ასე კითხულობდა ლექსებს... პირველად შეისუნთქეს ნიშადურის სპირტი ქარვასლაში, პეფორმანსზე... და ვინ მოთვლის, კიდევ რამდენი საოცრება ნახეს პირველად...

ყველა მახსოვეს, ვინც დარჩა — დათო
ჩიხლაძე, ზურაბ რთველიაშვილი, გიორგი
ბუნდოვანი, ბადრი გუგუშვილი, დათო
ბარბაქაძე, ომარ თურმანაული და სხვები
და სხვები... ყველას ვერ ჩამოვთვლი.

შოთაზე ვკონცენტრირდები. ისიც
ერთ-ერთი იმათგანი იყო, ვინც არსად წა-
სულა. და არც საცხობი, არც „ბუტკა“
გაუხსნია, არც პოლიტიკაში ჩაბმულა და
არც — მეტალურგიაში.

მაშინ ლექსებისა და პერფორმანსების
ანაბრად ყოფნა, ლამის სიკვდილს უდრი-
და, ფიზიკურ სიკვდილს. მაგრამ შოთა
დარჩა ამ ქალაქის მარადიულ ლიტერ-
ატურულ პერსონაჟად, ხან თვალში მო-
სახვედრი პრაგმატიზმით, ხან კი —
უკონაკანო ულოგბრძელობითა და წარ-

უკიდეგაზო გულუბიოყვილიონითა და თაი-
ურობით.

ამხელა ექსკურსი მისმა სულ ახლახ-
ანს გამოცემულმა ლექსების კრებულმა
გამაკეთებინა. „პოეტური გამოცდილების
სიმწარე“ — ასე ჰქვია გამომცემობა „ინ-
ტელექტულის“ მიერ დაბეჭდილ წიგნს და
შეუძლებელია, სანამ წიგნს გადამლით,
სათაურმა სწორედ ის პერიოდი რომ გაგა-
სენოთ, რომელზეც ზემოთ ვისაუბრე.
„

შოთა ლიტერატურულ სამყაროში თავიდანვე ასეთი გამოჩნდა — უშუალო და ლექსებით მოსაუბრე. მისი ტრანსპოზიცია არ შეცვლილა ისევე, როგორც კითხვის მისეული ინტონაცია... მან თითქოს ინტუიციურად იგრძნო ის ხმა თუ მიმართულება, რომელიც იმ წლებში ყველაზე მგრძნობიარედ გაიჟღერებდა ერთფეროვნებისგან დალლილ და ჩირივით გამომშრალ-დანაოჭებულ საზოგადოებაში. „ჰეი!“ — შესძახა მაშინ მან ხალხს და ხალხმა მოიხედა. ზოგს მოეწონა, ზოგმა საჩვენებელი თითო საფეხქელთან დაიტრიალა, ზოგმა ხელი ჩაიქნია, ზოგი დაიმტედა. მაგრამ დაინტერესებით თითქმის ყველა დაინტერესდა. რადგან ის მათ ენაზე საუბრობდა და საუბრობს. არაფერს არ ართულებს, არ მაღალფარდოვნებს, არ დაჰყურებს დედამინას სავარძელზე მოკალათებული და განყენებული.

უფრო ზუსტად თუ ვიტყვით, შოთა
იათაშვილი დაბნეული პოეტია. მე
ვფიქრობ, რომ სწორედ ესაა მისი ლექსების
ძირითადი თვისება. რომ არა დაბნეულობა,
ის ვერ მიენდობოდა განწყობას, სი-
ტყვას, ემოციურ ლოგიკას და ლექსებს,
დაწერის მაგიერ, შექმნიდა, შეაკონიხებდა,
შეთხავდა და იქ რაფინაციის სულ სხვა
ხელოვნება იქნებოდა საჭირო, რათა
თვითმყოფადობა შეენარჩუნებინა, საკუ-
თარი ოსტატობა ერვენებინა. აქ კი მისი
ნიჭიერება ბუნებრიობაშია. ასე მგონია,
როგორც დაწერს, ასევე ტოვებს, უცვლე-
ლად, თითქოსდა ლექსს კი არ ქმნის, თავის
ფიქრებს გადმოგცემს ქაოტურად. ეს დაბ-
ნეულობა, სხვისი აღსარებების მოსენა
მოსწონს მკითხველსაც. საერთოდ, გულ-
წრფელობა ხელოვანისთვის ერთ-ერთი
უმთავრესია და უძლიერესია იარალია სხვა
აუცილებელი ინსტრუმენტების თანხ-
ლებით, ცხადია. სწორედ ეს დაბნეულობა
და გულწრფელობა მიზეზი, რომ შოთას
ლექსების მკითხველი უფრო ემპათიური

ალურად მიაჩნია და შერე რა, თუ ძათ
გადაჭრა არ შეუძლია. საკითხების წი-
ნამოწვევით ის იქნებ უკეთ გვანახებს პრობ-
ლემას, ვიდრე მათზე პასუხის გაცემით.

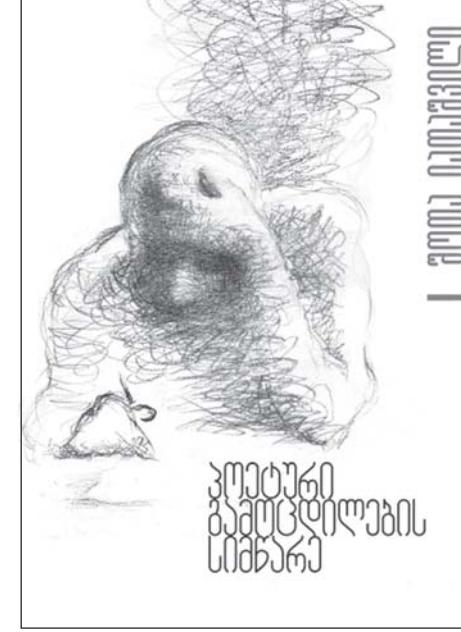
„რა ვქნა მე ახლა,
ვისი ვინამო — ბრიყვის, ჭკვიანის,
ბრძენის თუ იმის
ვინც გასხივოსნდა?
ერთ ლერ სიგარეტს რომ მოვწევ ახლა
დავიჯერო, რომ სამი ნუთი გავიდა,
თუ — არ დავიჯერო?
დღე რომ გავა, დავიჯერო,
დღე გავიდა თუ — არ დავიჯერო?
ნელი რომ გავა, დავიჯერო, ერთი ნელი
გავიდა თუ — არ დავიჯერო?
და საერთოდ, რა სჯობია — დავიჯერო?
თუ არ დაიჯერო?

ხდება, ვიღორე მანამდე იყო, რადგან სურ
ვილი უწინდება, გახდეს ავტორის თანამო-
საუბრე, ზოგ შემთხვევაში — შეკითხვები
ის დამსმელი, ზოგჯერ კი — მოპასუხე.

საუკეთესო, რაც კი დღეს ინტერება, ზოგისთვის იქნებ საშუალოზე უფრო დაბალი ხარისხისაა, მაგრამ ერთ რამეში აღმართ ყველა დამეთანხმება — მოყვარულნიც და მოკრიტიკენიც — მის ლექსები სხვებისას არასოდეს ჰგავს. ითვიოთმყოფადია, არავის გავლენას განიცდის, ვერავის მიამსგავსებ, მისი ხასიათობრივი ნაივურობა ლექსებში კიდევ უფრო მძაფრად ისმის. ის დემონსტრირებს გულუბრყვილობას, ის ხანდახან „ყვირის

ლელა კოდალაძვილი

ქალაქებისა დ ჰყავთ თავისთი ლიტერატურული პერსონაჟები

A black and white close-up photograph of a man with a shaved head. He is holding his hands up to his face, with his fingers covering his eyes. The lighting is dramatic, coming from the side, which creates strong highlights on his forehead, nose, and cheekbones, while leaving much of his face in shadow. His expression is one of distress, exhaustion, or despair. The background is dark and out of focus, with several bright, circular light sources visible, suggesting an urban night environment.

ის გავლენებში არიან მოქცეულნი, ხოლო საშუალონი და საშუალოზე უარესი კი ერთმანეთის სტრიქონებით, ერთმანეთის მეტაფორებით, ერთმანეთის გამონაცვალი ტროპებით იკვებებიან. იათაშვილი მარტოდმარტო წერს. როცა მუშაობს, არავინ ახსოვს, ერთგვარ პოეტურ ნეტარებაში ვარდება და მხოლოდ მაშინ გამოდის იქიდან, როცა ტექსტს დაასრულებს.

„მოხყენილი სიზიფე ვარ,
უინდამცხრალი,
საკუთარ ბედს

და მერე დიდხანს, სასოწარკვეთილს
საბოლოოდ შეგუებული“.

და დამუშავების მიზნები, თუ რა მოკლედ და ლა-
კონურად გადმოსცა შენი საფიქრალი, სხ-
ვაგან ამბობს:

„კედელი იყო ყონუ და გამოსლე,
მიცავდა კარგად“.

შინაურ მდვდელს შენდობა არა აქვს
და, მოკლედ, ისე მოხდა, რომ შოთას
არცერთ წიგნზე არასოდეს დამინერია
რეცენზია. ალბათ ამიტომ, ყველა საკითხს
ამ წერილში შევეხე, განვლილ წლებს, სხ-
ვადასხვა დროს დაწერილ ლექსებს, მიმა-
რთულებებს... ის კი არა, ალაგ-ალაგ
საუბრის მისეული ინტონაციაც კი გამე-
პარა... საბოლოოდ კი იმის თქმა მინდო-
და, რომ მისი ეს ბოლო კრებული ერთი
ჩვეულებრივი და იმავდროულად
არაჩვეულებრივი დღიურივითაა, რომელ-
იც პოლიტემატიკურობის გამო ყვე-
ლასთვის შეიძლება, საინტერესო აღ-
მოჩნდეს — პოეზიასთან მწყრალად მყო-
ფი „ნეანდერტალელი“ ადამიანიდან დაწ-
ყებული, ლექსის გურმანებამდე.

ნანგარმოვბს ზღლაპარი თუ ჰეჭვია, სულაც არ ნიშნავს, რომ მხოლოდ პატარებისთვის დაწერეს. ლევან ბოლქვაძის ზღლაპარი მოზარდების, მათი მშობლების, პედაგოგების წასაკითხი წიგნია. ყველაზე მეტად კი პედაგოგების ყურადღება მინდა მივიძყრო, მხოლოდ ერთი მიზეზით — საუკეთესო კლასგარეშე საკითხავი რომ უკავშირდებოდა მის მიერთება.

ნააღმდეგო ფასის კაბინეტი

ვარ გმიო კოხსატახტიძეს, შეტახელად
ჭაბუქას ასე გვაცნობს:

„მკითხველო, შესაძლოა 12 წლის ბიჭი
არც ისე პატარა გერჩენოს, მაგრამ, როცა
გიამბობ თავს რაც გადახდა, მაშინ დამეთ-
ანხმები, რომ მისთვის ასეთი ფათერაკები
ნამდვილად ნაადრევი იყო. „ძალაუნებ-
ურად პარალელს ვავლებთ: შესაძლოა, მა-
ვანს 21 წლის ბიჭი არც ისე პატარად ერჩე-
ნა, გადასახლებაში გასაგზავნად გაიმეტა,
თუმცა რაც თავს გადახდებოდა, ეტაპით
მეზავრობდიდან დაწყებული დაბრუნებამ-
დე, დარწმუნებული ვარ, ნაადრევი იქნე-
ბოთა მისაღვის.

ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ପାତ୍ରଙ୍ଗମ

გამომცემლობა „ნაკადულის“ მაშინ-დელმა დირექტორმა, არჩილ სულაკაურ-მა გარისკა და 1978 წელს „ზღაპარში მოხ-ვედრილი ბიჭის ამბავი“ გამოსცა. 35 წლის შემდეგ გმომცემლობა „ინტელექტუალის“ წევ-ნი კვლავ შეგვასენა და ნანარმოებს მნ-ერლისა და ლიტერატურათმცოდნის, მაკა-ჯოხაძის წერილები დაურთო. მაკა ჯოხ-ანში ლოლუა მოწყდა, მეფის ერთ-გულებით გამორჩეულ ქალს დაეცა, იქვე გაათავა და მეფემ მისი სახელმწიფო ხარ-ჯზე დაკრძალვა პრძანაო. ჯანიანი, ყურებდაცვეტილი ბიჭები დაძრნიან და ამონმებენ, ეჭვი ხომ არავის ეპარება, ეზო-ში თოვლი რომ დევს.

ტური ძენეფულებების გაძმ მას იქალია-ში არ აღიარებდნენ, მაშინ როდესაც, რო-დარის ზღაპრები საბჭოთა კავშირის ლაშ-ის ყველა რესპუბლიკაში იყო ნათარგმნი, მისი ნაწარმოებების მიხედვით ანიმაციურ თუ მხატვრულ ფილმებს იღებდნენ, სპექტაკლებს დგამდნენ. თუმცა, დრომ დამოკიდებულებები შეცვალა, ჩიპოლინო, ჯელსომინო თუ სხვა პერსონაჟები მსოფლიოს ნებისმიერი ბავშვისთვის საყვარელ გმირებად იქცა. დღეს, დიდი თუ პატარა ჯანი როდარის ზღაპრებს რომ კითხულობს, სულაც არ აფიქრებს მწერლის პოლოგიკური მრწაში.

ინის გამა სიძლერისთვის დაპატიმრეს, მღეროდა — „გაზაფხული მალე მოვა.“ საიდან უნდა სცოდნოდა ჩვეულებრივ მოკვდას, გაზაფხული როდის მოვიდოდა, სეზონის ცვლილება ხომ მეფის სურვილზე იყო დამოკიდებული! ლასის მამას დააბალეს, განზრას დადიხარ უქუდოდ, მოხდა რომ არ დაგჭირდეს (წესის თანახ-მად კაცი მეფის სასასხლეს რომ ჩაუვლიდა, ქუდი უნდა მოეხადა). ყვავილი თუ ხმებოდა, მებაღეს იჭერდნენ, ტორტი თუ არ ამოვიდოდა — მზარეულს, ზოგისთვის აკრძალული კალენდარი ეპოვათ, ზოგს თახიოლრათ ქარტი უკა ზამთაში მია-

ლევან ბოლქვაძის წიგნი, იმუშამინდელი პოლიტიკური ატმოსფეროს გამო, საზოგადოების გარკვეულმა ნაწილმა სათანადოდ ვერ მიიღოდა აღიქვა. მასა ჯოხაძე თავის წერილში იხსენებს, რუსებმა გაიკვირვეს, რა გადათარგმნაზეა საუბარი, საერთოდ როგორ გამოეციოთ ეს პოლიტიკური პამყვლეტიო? მაგრამ რა სიტუაცია გავაქვს დღეს? ნუუچ არ დადგა დრო, საბაზეო ლიტერატურის ისტორია- ტაკვენდებული უცემა ცალია, ას- შინ როდესაც მეფეს გაზაფხული გამო- ეცხადებინა.

საყოველთაო განუკითხაობას ისიც ემატებოდა, რომ „დიდი მათემატიკოს“ პირველი მინისტრი ცდილობდა, კველაფერი ფორმულებით აეხსნა. გამოყვანილი ჰქონდა „სარგებლობის კოფიციენტი“ და პატიმრების შეილები სულ იმის მოლოდინში იყვნენ, იქნებ ფორმულებით ჩვენი მშობლების თავისი უფლება გამოიყ-

ვანოსო. „დაწინაურებას ახარისხებას ეძა-
ხდა, დამცრობას ფესვის ამოღებას, თუ
ვინგძე შევიწროვებდა, იტყოდა — შევკვე-
ცოთა, ზოგჯერ ადამიანი თუ შეეწირებო-
და სახელმწიფო ინტერესებს, მაშინ ნუ-

მაკა ლდოკონენი

ზღაპარი, როგორც სინამდვილე

ლამდე დავიყვანეო.

ნიგბში კომიზმით დატვირთულ პასა-
ჟებს უხვად შეხვდებით, თუნდაც ის ფაქტი
რად ღირს, რომ სახელმწიფოში ორგვარი
კანონი ჰქონდათ: ურლვევი და მეორე-
სასახლის „სიკეთის დეტექტორის“ ისარი
ნულს თუ გაუთანაბრდებოდა, სამზარეუ-
ლოში ობლებს მიიყვანდნენ, აჭმევდნენ და
როგორც კი ისარი ერთო ერთეულით აინ-
კვდა, კინწის კარით ყრითნის.

სიტუაციას მშვენივრად აანალიზებდა პროფესორი კომპოტინი. მეცე ჩიგიდი ამ-ჩნევდა, რომ კომპოტინი ყველა მის მინისტრზე ჭკვიანი იყო და ამიტომაც ბრძანა, გიჟად გამოაცხადეთო. თუმცა, ბოლომდე არ გასწირა, სასახლეშივე გაუხსნა „სიკე-თოლლების ლაბორატორია“ და პენსიაც დაუნიშნა.

ავტორიტარული რეჟიმისთვის დამახასიათებელი ტიპიური სიტუაციაა — განსხვავებულად მოაზროვნებისადმი დამოკიდებულება, როგორც წესი, მსგავს ჩარჩოებში ჯდება. პარალელი შეგვიძლია გურამ დოჩანაშვილის „სამოსელ პირველთანაც“ გავავლით. ორივე ნაწარმოები ხომ დაახლოებით ერთ პერიოდში, ერთი და იგივე სახელმწიფო ბრივი მქართვალობის თროს შეიქმნა.

გვეკუთიოს და გადაგვიდეთან! ტბიანი სოფლების მყვიდრი გამხდარ-ნი არიან, ცასა და მცენარეებს იკვლევენ. მზრუნველ მარშალს ეს პრობლემაც არანაკლებ აფიქრებს: „მაგათი წამალი სიმსუქეებია!“ ცისა და ქვეყნის გაგების

სურვილი ძღმის სურვილად რომ გადა-
ექცევთ, საუკეთესო მზარეულებს, ცხარე
სანელებლებით შექმაზული ღორის ხორ-
ცით კვებას და ღვინით თრობას გამოუწ-
ერს — რამეთუ, „სიმსუქნე იმითიცა კარ-
გი, გაძელულებას დაუკარგავთ!“

„უზურპატორის ფანტაზია უსაზღვროა.
„კამორელთა პირქუში კერპი“ გრეგ რიკიო
პროფესორ კომპოტინინივით საუკეთესო
პირობებშია გამომწყვდეული. ხალხის
თვალში მარშალი ბეტანკური მას ქედმაღ-
ლობას აიძულებს: „ადამიანი შენში უნდა
ხედავდეს იმ სითამამეს და შეუპოვრობას,
რაზეც დამდამობით, იშვიათად, შეუგნე-
ბლად ოცნებობს!“ სინამდვილეში კი სა-
მარცხვიონდ დამონებული ჰყავს, მარშა-
ლის შეთავაზებული, „ვარდისფერკრემი-
ანი, გაყდენთილი და დარბილებული ნამ-
ცხვარი“ სამწერაოდ მოჩვენებითა!

დავუძრუნდეთ ლეგან ბოლქვაძეს.
სასახლევი სიკეთის დონე (ჰუმან-ინდენტი) კატასტროფულად რომ დაეცემა, კომპოტინი „სულიერი გაჯანსაღების მეცნიერულ გეგმას შეიმუშავებს.“ მეცე იდეს მიინონებს და „სიკეთმცოდნეობის კურსებზე“ სავალდებულო სამწლიან სწავლებას შემოიღებს. თუმცა, გაუზნეურებულ თანამდებობის პირებს და მეფის კართან დაახლოებულ დიდგვაროვნებს ზრდილობიანი საუბარი და ყოფაქცევა მაღლ მობეზრდებათ, ჩივილს დაინტერენ: „ქვეყნის შიგნით სიკეთის კომპანიამ კიდეც რომ მოიტანოს სარგებელი, საერთაშორისო ასპარეზზე გამოვჩნდებით ცუდად. სიკეთის ქადაგება უძლურების ნიშნად არის მიჩრეული ყველგან. მეზობელი ქვეყნები ეჭვის თვალით დაგვიწყებენ ყურებას.“

„სიკეთის ბეგარისგან“ თავი რომ დაიძურინონ, პრობლემის მოგვარების ორიგინალურ ხერხს შეიმუშავებენ: ჩიტები თუ აღარ მოყრინავენ, რა პრობლემაა — დამურებს ჩათვლიან ჩიტებად, ყავილები არ ხარობს და ხმარებიდან ამოიღებენ, „უაზრო ნებივრობად“ გამოცხადებენ. კომპოტინს კი მეტი თავისუფალი დრო რომ ჰქონდეს სამუშაოდ, ციხეში გაამწესებენ და ასე შემდეგ.

ყვავილების დატირება

ტექსტის მაღლომხატვრული ღირებულება განსაკუთრებულ აღნიშვნას იმსახურება. შთამბეჭდავია გლოცინის დაბრუნების მომენტი, როდესაც მცენარეს სასახლის აიგანზე ცხოვრება აღარ შეუძლია, გარდის, ჭიშკარს ევლება, მაგრამ იჭერნ და პირვანდელ ადგილზე ძალით აპამენ. ექსპრესიული რიტუალებით დატვირთულია ყვავილების დატირება:

სასახლის გალავნის ჭიშკრიდან გამხმარი ხეები და ბუჩქები ურმებით გამოაქვთ, „ზღაპრული მცენარეები ნაზამთრალ ქაცვასა და ბარდას დამსგავსებია,“ ზოგიერთი საყვარელი ყვავილი პრინცესას ძვირფას ქოთანმი ჩაუსვენებია და თავის სარკმელთან ბალში დაუმარხავს. ტიტებს, მისაკებს, ნარგიზებს, გიაცინტებს კი ძვირ-

თას ტახტოვანზე ასვენებები...
მხატვრული ხერხებითა და ირონიული
ქვეტექსტებით გამორჩეული თავია „მშვი-
თა ძალაძე“

